28 ԱՊՐԻԼ 2001 ՇԱԲԱԹ 78 (2282)

Ազգ

Azg
armenian daily

Ձնաբուք Արագածում եւ Ապարանում

ԱՇՏԱՐԱԿ, 27 ԱՊՐԻԼ, ԱՐՄԵՆՊՐԵՍ: Արագածոտնի մարզի լեռնային բնակավայրերի մարդիկ սովոր են բնության քմահաճույքներին: Հիմա, երբ ամենուր ծաղկում գարուն է, տարերքի հերթական փորձությանը ենթարկվեցին մարզի Արագածի եւ Ապարանի տարածաշրջանները: Այստեղ դեռ նախօրեին ընդհատումներով տեղացող ձյունն ապրիլի 27-ի կեսօրից շարունակվեց առավել ուժգնությամբ: Ձյան շերտի հաստությունը հասավ 15-20 սմ-ի, եւ մոլեգնում է ձնաբուքը:

Եղանակային այս կտրուկ փոփոխության պատճառով կիսաժցվեն գարնան դաշտային աշխատանքները: Ապարանում եւ Արագածում սպասվում են գիշերային ցրտահարություններ, որոնք կարող են վնասել աշնանացան ցորենի ծիլն ու մասրդահաս կանաչը:

ԱՊՐԻԼԻ 24

Դեր Զորը ոչ միայն տեսիլք է ու մարտահրավեր, այլեւ լույս ու երդում

Ամենայն հայոց հայրապետի եւ Մեծի տանն Կիլիկիո կաթողիկոսի ուխտագնացությունը ոգեւորեց ողջ ժողովրդին

ՀԱԿՈԲ ԱՍԱՏՐՅԱՆ
Դեր Զոր-Հալեպ-Պրահա

Դեր Զորն ուխտագնացություններ շատ էր տեսել, հայության ակնածանքի ուխտավորների՝ նույնպես, սակայն ապրիլի 23-24-ի Ամենայն հայոց կաթողիկոս Գարեգին Բ-ի ուխտագնացությունը բացառիկ էր ու պատմական՝ հայ ժողովրդի բոլոր հատվածների համախմբության ու միասնության, համազգային մեկ առաքելության խորհրդանիշը մարմնավորելու ծգտումով: Սիրիայի հայության համար ոգեւորության պահ էր, քանզի առաջին անգամ Ամենայն հայոց կաթողիկոսն այստեղ եղել էր 350 տարի առաջ, երբ 1651 Ամենայն հայոց կաթողիկոս Փիլիպոս Ա Աղբակեցին դեպի Երուսաղեմ իր ուխտի ճանապարհին եկավ Հալեպ եւ Ս. Քառասնից Մանկանց մայր եկեղեցում ողջագուրվեց Մեծի տանն Կիլիկիո կաթողիկոս Ներսես Սեբաստացու հետ, ու նրանք միասին ուխտի գնացին Երուսաղեմ: Գրեթե չորս դար հետո կրկնվեց այդ պահը, եւ Անթիլիասից ժամանած Մեծի տանն Կիլիկիո կաթողիկոս Արամ Ա-ն միացավ Ամենայն հայոց հայրապետին եւ նրանք ի նշանավորումն քրիստոնեության պետական կրոն հռչակման 1700-ամյակի, միասին ուխտի գնացին 20-րդ դարասկզբի հայ նահատակների անթաղ շիրիմների սրբավայրը՝ Դեր Զոր եւ Մարկադե, որը Հալեպից 350 կմ հեռու է, եւ ուր մինչ օրս հողի երես են դուրս գալիս անմեղ զոհերի անթաղ ոսկորները: Դեր Զոր հասած յուրաքանչյուր ոք՝ բարձրաստիճան հոգեւորական թե հասարակ ուխտավոր, հայսնի մտավորական թե պետական պաշտոնյա, բոլորն անխտիր գտնվում էին ահասարսուռ վկայության ազդեցության տակ:

Տես ♦ էջ 4

Եղեռնին նվիրված «Հավատամք» սիմֆոնիան վիեննական բեմում Լ. Ճգնավորյանի ղեկավարմամբ

Ապրիլի 29-ին Վիեննայի սիմֆոնիկ նվագախումբը ղեկավարելու է Լորիս Ճգնավորյանը: Համերգի առաջին բաժնում կհնչի հատված Ճգնավորյանի «Ռոստամ եւ Զոհրապ» օպերայից, իսկ երկրորդ բաժնում նվագախումբն առաջին անգամ կկատարի նույն կոմպոզիտորի՝ Հայոց մեծ եղեռնին նվիրված «Հավատամք», ինչպես նաեւ Չայկովսկու 5-րդ սիմֆոնիաները: Մաեստրոյի հետ մեր հեռախոսազրույցում ապագա ծրագրերին զուգահեռ բնականաբար փորձեցինք տեղեկանալ, թե այդուհանդերձ 12 տարի Հայաստանում աշխատելուց հետո ինչո՞ւ հանրությանն, իր ունկնդրին որոշեց այսօրինակ անակնկալ մատուցել՝ առեղծվածային լռությամբ թողնելով իր ղեկավարած ֆիլհարմոնիկն ու երկիրը: «Իմ գործը ծառ տնկելն էր. ով պետք է պտուղը հավաքի, ով՝ ստվերի տակ նստի, իմ գործը չէ, ասաց մաեստրոն՝ ավելացնելով, շատ-շատ շնորհակալ եմ, որ առիթ տվեցին ծառայելու»: Ինչեւիցե, մեր այս հարցադրումների պատասխանը կփորձենք որոնել ուրիշ օր՝ այս հրապարակման մեջ տեղ տալով միայն առաջիկա ծրագրերին: Մայիսի 21-ին Ճգնավորյանի ղեկավարությամբ ԱՄՆ-ի Սոլթ Լեյք Սիթիում կկայանա ամերիկաբնակ կոմպոզիտոր Ջեֆ Մանուկյանի «Արցունքների սիմֆոնիայի» պրեմիերան: Այժմ սկսել է Ֆրանց Վերֆելի «Մուսա լեռան 40 օրը» գրական ստեղծագործությունը երաժշտականի վերածել. Մայնի Ֆրանկֆուրտի «Ֆիշեր» հրատարակչությունը Լորիս Ճգնավորյանին օպերա գրելու իրավունք է տվել, լիբրետոն արդեն պատրաստ է, եւ, մաեստրոյի ծանուցմամբ, 2 տարուց օպերան պատրաստ կլինի: Բայց մինչ այդ օգոստոս-սեպտեմբերին կմեկնի Սան Ֆրանցիսկո՝ «Արշակ Երկրորդ» օպերայի նվագավարական վահանակի առջեւ կանգնելու: Առաջին անգամ համաշխարհային բեմ բարձրացվող հայկական օպերային դեռ կանդրադառնանք «Ազգի» հաջորդ համարներում զրույցի հրավիրելով դիրիժոր Լորիս Ճգնավորյանին եւ երգչուհի Հասմիկ Պապյանին:

ԱՆԱՀԻՏ ՀՈՎՍԵՓՅԱՆ
Գերմանիա

ՄԻՋՊԵՏԱԿԱՆ

Սերժ Սարգսյան. Համագործակցությունը չի ենթադրում մուրացկանություն

ԵՐԵՎԱՆ, 27 ԱՊՐԻԼ, ՆՈՅՅԱՆ ՏԱՊԱՆ: «Մենք չենք կարող լինել մուրացիկ ռուսների նկատմամբ ո՛չ քաղաքական ասպարեզում, ո՛չ էլ տնտեսական», հայտարարեց ՀՀ պաշտպանության նախարար, Հայ-ռուսական միջկառավարական հանձնաժողովի համանախագահ Սերժ Սարգսյանը:

Մեկնաբանելով հայ-ռուսական հարաբերությունների ներկայիս մակարդակը, նա նաեւ ընդգծեց, որ ցանկացած համագործակցություն պետք է լինի փոխշահավետ եւ նմանվի ճանապարհի, որն ունի երկկողմանի երթեւեկություն, քանի որ «միակողմանի ճանապարհը միշտ էլ տանում է փակուղի»:

Սարգսյանը չհամաձայնեց այն պնդումներին, թե հայ-ռուսական հարաբերությունները ադեկվատ չեն, այսինքն՝ սերտորեն համագործակցելով Հայաստանի հետ ռազմական բնագավառում, Ռուսաստանը միեւնույն ժամանակ պրագմատիկ արտաքին եւ տնտեսական քաղաքականություն է վարում՝ պահանջելով, ասենք, վճարել պարտքերը գազի դիմաց: «Իսկ ի՞նչ է, մենք պրագմատիկ քաղաքականություն չե՞նք վարում: Ինչ վերաբերում է գազին եւ այլնին, ապա համագործակցությունը չի ենթադրում մուրացկանություն: Իմ խորին համոզմամբ, եթե մենք գազ ենք օգտագործում, ապա դրա դիմաց պարտավոր ենք վճարել», հայտարարեց նա: Նախարարն ընդգծեց, որ ռազմավարական գործընկերությունը ենթադրում է ոչ թե միակողմանի զիջումներ, այլ հետաքրքրությունների միասնականություն եւ «այդ միասնականության հետեւողական իրագործում»:

Անդրադառնալով հայ-ռուսական զորախմբի ստեղծմանը, Սարգսյանը նշեց, որ դրա մեծությունը կորոշվի ըստ անհրաժեշտության: Նախնական փուլում զորախմբի կազմում կընդգրկվեն Հայաստանում ռուսական ռազմակայանը եւ 5-րդ բանակային կորպուսը: Զորախմբին վերաբերող փաստաթղթերում արձանագրված է, թե անհրաժեշտության դեպքում ինչպիսի միջոցներով, ուժերով եւ հնարավորություններով այն պետք է հզորացվի:

Պատասխանելով լրագրողների հարցին, նախարարը նշեց, որ հայ-ռուսական համատեղ ուժերի ստեղծման դեպքում հայկական բանակի դերի նվազեցման վտանգ չի տեսնում: Առավել եւս, որ համատեղ զորախումբը ստեղծվում է Հայաստանի տարածքում, եւ դրա բոլոր գործողությունները հստակ ուրվագծված են՝ զորախումբը չի կարող որեւէ ինքնուրույն գործողություն ձեռնարկել: Զորախումբը գործելու է Հայաստանի հրամանատարության ներքո. ինչպես ընդգծեց պաշտպանության նախարարը, «բանակը համատեղ հրամանատարություն չի ընդունում»:

Ստամբուլյան փաստաթղթում «արտացոլված է Ադրբեջանի տարածքների օկուպացման փաստը»

ԲԱՔՈՒ, 27 ԱՊՐԻԼ, ՆՈՅՅԱՆ ՏԱՊԱՆ: Ինչպես հաղորդում է Էմ Փի Էյ գործակալությունը Ստամբուլում՝ թուրքալեզու պետությունների VII գագաթաժողովի պետությունների ղեկավարների նիստում քննարկվել են թուրքալեզու երկրների միջեւ քաղաքական, տնտեսական, մշակութային, էկոլոգիական ոլորտներում հարաբերությունների հետագա զարգացման հարցեր:

Հանդիպմանը ընդունվել է Ստամբուլի հայտարարագիրը, որն արտացոլում է համագործակցության ընդլայնման ասպեկտները: Գործակալությունը հաղորդում է նաեւ, որ փաստաթղթում «արտացոլված է Հայաստանի կողմից Ադրբեջանի տարածքների օկուպացման փաստը»:

Միաժամանակ գագաթաժողովի ընթացքում Հեյդար Ալիեւը մի շարք երկկողմ հանդիպումներ է ունեցել թուրքալեզու պետությունների նախագահների, գագաթաժողովին մասնակից երկրների առաջնորդների, ինչպես նաեւ Թուրքիայի ղեկավարության հետ: Մասնավորապես, նախագահ Ահմեդ Սեզերի հետ հանդիպմանը քննարկվել են Բաքվի եւ Անկարայի միջեւ քաղաքական եւ տնտեսական ոլորտներում հարաբերությունների հետագա զարգացման հեռանկարները:

ԱՅՑ՝ «ՍԻԳԱՐՈՆ»

«Պետական կառույցները չեն խանգարել ու չեն խանգարի նման ընկերությունների ազատ գործունեությանը»

ՀՀ նախագահը պատասխանում է լրագրողների հարցերին

ԱՆՈՒՇ ԴՈՎԼԱԹՅԱՆ

«ՍՊՍ սիգարոն» ՍՊԸ-ն երեկ հյուրընկալել էր ՀՀ նախագահին, որը ցանկություն էր հայտնել առավել անմիջականորեն ծանոթանալու այս ընկերության գործունեությանը. նման հետաքրքրությունը պայմանավորված էր «ՍՊՍ սիգարոնի» Նյու Յորքում շուտով կայանալիք տնտեսական համաժողովին մասնակցելու եւ, այդ ընկերությունների թվում, Հայաստանը ներկայացնելու հանգամանքով:

Քանի որ լրագրողներն առիթ չունեցան «Սիգարոնի» հիմնադիր եւ նախագահ Սիմոն Պողոսյանի հետ զրուցելու, ՍՊԸ-ի վերաբերյալ հիմնական տեղեկությունները հաղորդեց ընկերության լրատվական հարցերով պատասխանատուն: Գործարանն, ուր արտադրվում են արտաքուստ յուրահատուկ, գսիչ ծխափողով այս սիգարները, շահագործման է հանձնվել անցյալ տարվա ապրիլին՝ ունենալով 100-ից ավելի աշխատատեղ: Թեպետ աշխատավարձերի չափը ճշգրտել մեզ այդպես էլ չհաջողվեց, փոխարենը ծանոթացանք գործարանի ներքին անցուդարձին: Մասնավորապես տեղեկացանք, որ առկա սարքավորումները պատվիրվել եւ պատրաստվել են եվրոպական առաջատար ֆիրմաներում, քանզի նախատեսված են միայն «Սիգարոնի» արտադրության համար: «Այս սարքավորումներն իրենց տեսակում բացառիկ են՝ աշխարհում կրկնօրինակ չունենալու պատճառով», հպարտությամբ նշեց ընկերության մասնագետներից մեկը: Բացի սարքավորումներից, ինքը՝ «Սիգարոնն» էլ բավականին «ինտերնացիոնալ» բնույթ ունի. այս սիգարետի ֆիլտրը պատրաստվում է Անգլիայում, ծխախոտասուփերն ուղարկվում են Ավստրիայից ու Գերմանիայից, իսկ թուղթը քաղկացած է ծխախոտափնջից, որը թղթունի 12 տեսակների խառնուրդ է:

Տես ♦ էջ 2

ԱԶԳ՝ «ՍԻԳԱՐՈՆ»

«Պետական կառույցները չեն խանգարել ու չեն խանգարի ...»

Սկիզբը էջ 1

Հայաստանի «դերն» այս սիգարետի պատրաստման գործընթացում փաստորեն հասցված է նվազագույնի. պատրաստի հումքը ստանալով՝ «Սիգարոնն» այստեղ միայն «հավաքում» են: Ինչպես պարզաբանեցին ընկերության մասնագետները, այլ կերպ հնարավոր էլ չէր, քանի որ Հայաստանում նման հումք բուրում ստանալն անհնարին է. «Փորձեր արել ենք ու ձախողվել», ասացին նրանք:

Ինչեւէ, պատահական չէ, որ արտասահմանյան «ծագում» ունեցող այս սիգարետն ըստ էության արտասահմանի համար էլ նախատեսված է: Ներկայումս արտադրանքի 95 տոկոսն արտահանվում է Մ. Նահանգներ, Մերձբալթյան երկրներ, Ռուսաստան, Ուկրաինա եւ այլուր, իսկ տեղական սպառողին թողնվում է ընդամենը մնացյալ 5 տոկոսը: Ասենք, հաշվի առնելով, որ սա տեղական սպառողի «գրպանի» համար ընդհանուր առմամբ բավականին թանկ արտադրանք է (խանութներում վաճառվում է 650-700 դրամով եւ մեր

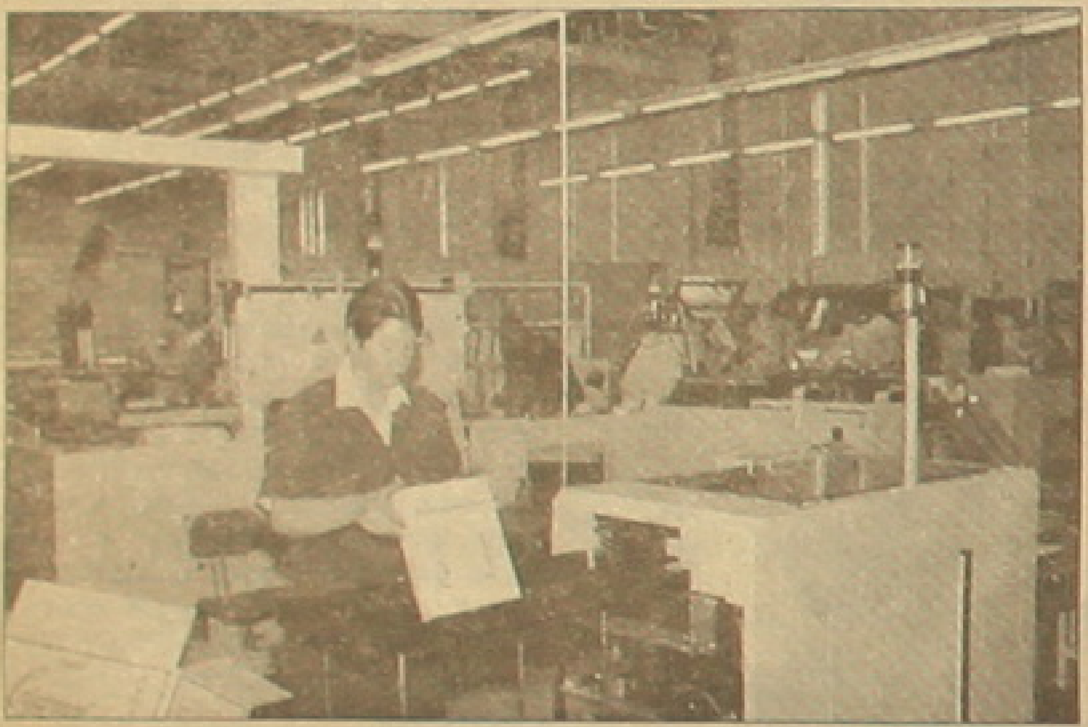

շուկայում մրցակցում է արտասահմանյան առավել թանկարժեք սիգարետների հետ), ապա Հայաստանին «հասկացված» 5 տոկոսը կարելի է լիովին բավարար քանակ համարել ու ենթադրել, թե այդ քանակն այստեղ հաջողությամբ է սպառվում:

Գործարանի վերակառուցումն ու շահագործումը հիմնադիրներից (ի դեպ, «Սիգարոնը» համատեղ ձեռնարկություն չէ) «պահանջել» է 10 մլն դոլարի ներդրում: Ներկայումս «Սիգարոնը» համառ եւ, ինչպես մեզ հավաստեցին, հաջողված փորձեր է անում՝ արտասահմանյան, մասնավորապես եվրոպական շուկայում հիմնավորապես հաստատվելու: Մեզ հասած տեղեկություններով եւս՝ «Սիգարոնն» իրով ամենուր հետաքրքրություն է առաջացնում, եւ, այսպիսով, արտասահմանյան սպառողի մոտ կայուն «հեղինակություն» ձեռք բերելու հեռանկարներն անիրական չեն:

Մանրամասնորեն ծանոթանալով արտադրության ընթացքին՝ ՀՀ նախագահն այնուհետեւ նշեց. «Պետական կառույցները երբեք որեւէ կերպ չեն խանգարելու ու չեն խանգարի ընկերության գործունեությանը, քանզի նման ձեռնարկությունների ծնունդը միայն ողջունելի է: Հույս ունենք, որ «Սիգարոնն» արտաքին շուկայում կգտնի հաջող գործընկերներ՝ բարձր պահելով հայկական ծխախոտագործության վարկը»: Այն փաստը, որ «Սիգարոնի» գրեթե ողջ արտադրածավալն արտահանվում է, նախագահը գնահատեց հետեւյալ կերպ. «Այսօրինակ ծխախոտատեսակի առկայությունն արդեն իսկ ենթադրում է արտահանման մեծ ծավալներ: Կարծում եմ, առաջիկայում արժե էլ՛ ավելի մեծ քանակով արտահանել, քանի որ այս կարգի արտադրանքը զարգացած երկրներում կարող է սպառման շուկա գտնել»:

«Սիգարոն» ընկերությանն առնչվող հարցերին այնուհետեւ փոխարինելու եկան օրվա հրատապ թեմաներին վերաբերող հարցեր, որոնց համառոտ անդրադարձավ նախագահը: Քանի որ նախագահի՝ «ՍՊԸ սիգարոն» ՍՊԸ այցելությանը նախորդել էր խորհրդարանական ուժերի համատեղ հայտարարությունն, ուր անդրադարձել էին ղարաբաղյան հիմնահարցի կարգավորմանն առնչվող հայկական կողմի անխախտ դիրքորոշումները, ապա Ռոբերտ Քոչարյանին խնդրվեց գնահատել այդ հայտարարությունը:

Այդ գնահատականն, անշուշտ, դրական էր: Ռոբերտ Քոչարյանը գոհունակություն հայտնեց այդ «հավասարակշռված եւ ճիշտ ժամանակին հնչած հայտարարության» առնչությամբ՝ ավելացնելով. «Այս քայլն առանձնապես կարեւոր էր, քանզի հայաստանյան իրադարձություններին դրսից հետեւողներին մեկ անգամ եւս «հիշեցրեց», որ մեր քաղաքական ուժերն անտարբերության չեն մատնել Ղարաբաղի հարցը, եւ մեր հանգիստ կեցվածքը ոչ թե անտարբերությամբ է պատճառաբանվում, այլ՝ ինքնավստահությամբ»:

Շրջանցվեց նաեւ ՓԵԶ-երի հարցը: Սեփականաշնորհման չկայացած մրցույթը նախագահի կողմից որակվեց որպես «բավականին «հետաքրքիր» պատում», իսկ ՓԵԶ-երը՝ որպես «տանը մնացած» հարսնացու, որի հանդեպ հետաքրքրություն առաջացնել է պետք»: Ապա, լրջանալով, նա ավելացրեց. «ՓԵԶ-երի սեփականաշնորհման մրցույթի չկայանալու եւ գործարքի ձախողվելու պատճառներից մեկն էլ մեր ավելորդ ինքնագոհությունն էր, որով պայմաններ էին առաջադրում եւ անընդհատ կրկնում, թե մեր բաշխիչ ցանցերը լավագույնն են ԱՊՀ ողջ տարածքում՝ երեւի ենթադրելով, որ աշխարհի ներդնողներն այլ անելիք ու ցանկություն չունեն, քան մեր ՓԵԶ-երը տնօրինելն է: Այս պատմությունից պիտի հետեւություններ անենք, սխալներ այլեւս չգործենք...»: Այնուհետեւ ճշգրտելով, թե ինչ սխալների մասին է խոսքը՝ նա ասաց. «Պիտի ավելի եռանդուն աշխատենք եւ ճկուն մոտեցումներ հանդես բերենք՝ ՓԵԶ-երի հնարավոր գնորդների հետ բանակցելիս: Սխալներն ընդ որում ոչ միայն կառավարությանն են, այլեւ՝ բոլոր նրանցը, ովքեր իրոք համոզված էին, թե այս բաշխիչ ցանցերը երանելի ձեռքբերում են ցանկացած ներդնողի համար: Անշուշտ, այդպես չէ...»:

Նախագահի ասելով՝ Նյու Յորքում կայանալիք տնտեսական համաժողովի նախաշեմին, ցավոք, բոլորովին էլ Հայաստանի օգտին չի վկայում սեփականաշնորհման այս մրցույթի ձախողման փաստը: Սակայն, անկախ ամեն ինչից, հայկական կողմը փորձելու է ներդրումային առումով հնարավորինս հետաքրքրություն առաջացնել մեր հանրապետության հանդեպ: Ինչ վերաբերում է ներկայումս առկա այն մտավախությանը, թե ՓԵԶ-երի սեփականաշնորհման հետագա փուլերում ձախողված մրցույթի հանգամանքն անբարենպաստ անդրադարձ կունենա վաճառքի գնի վրա, ապա նախագահը հայտնեց հետեւյալ տեսակետը. «Գնի վերաբերյալ հստակ պատկերացում մրցույթի նախօրյակին էլ չունեինք, սակայն, կարծում եմ, ճիշտ չէ հիմնական շեշտադրումը գնի վրա դնելը: Արմենտելի պարագայում, օրինակ, գնային առումով վաճառքի հրաշալի պայմաններ էին առաջադրված, հասարակությունն ու քաղաքական ուժերն էլ գոհունակ էին, որ կառույցը թանկ վաճառեցինք եւ այլն: Մինչդեռ բարձր գինն առաջին հերթին «բարձր» նախապայմաններ է ենթադրում, ինչը եւ կատարվեց Արմենտելի պարագայում: Մեր զիջումներն այդ գործարքի ժամանակ զգալի էին: Այսպիսով, առաջնայինը ոչ թե գինն է՝ բարձր կամ ցածր, այլ՝ նախապայմանների ճշգրտումը, որպեսզի հետո «գլխացավանքի» մեջ չընկնենք ու զղջանք արածի համար: ՓԵԶ-երի դեպքում պիտի նույն սխալները թույլ չտանք»:

«ՀՈԿՏԵՄԲԵՐ»-27

Ըստ Ն. Հունանյանի, միսումնավոր խեղաթյուրվել են Թուրքիային առնչվող իրադարձությունները

ԵՐԵՎԱՆ, 27 ԱՊՐԻԼ, ՆՈՅՅԱՆ ՏԱՊԱՆ: Հոկտեմբերի 27-ի գործով ապրիլի 27-ի դատական նիստում գլխավոր ամբաստանյալ Նաիրի Հունանյանը կարծիք հայտնեց, որ նախաքննական մարմինը ՀՀ զինդատախազ Գագիկ Ջհանգիրյանի գլխավորությամբ միտումնավոր խեղաթյուրել է Թուրքիային վերաբերող ցուցմունքները, որպեսզի դատաքննության ընթացքում «թուրքական հետքը» ջնջվի, ինչից հետո ասեն. «Թուրքական վարկածն էլ չէր, ուրեմն ո՞վ մնաց՝ էլի Ռոբերտ Քոչարյանը»:

Որպես ասվածի ապացույց Հունանյանը հայտնեց, որ 2000 թ. ձմռանը Ջհանգիրյանը մեղադրյալներին ասել է, որ մեղադրական եզրակացությունում գրելու է՝ ԱԱ նախարար Սերժ Սարգսյանը դիտավորյալ եւ հետագայում քննելու համար է կազմակերպել Հունանյանի եւ ԱԱՆ աշխատակիցների միջեւ համագործակցությունը, համոզել իրեն, որ պետք է պահպանի կապը Թուրքիայի հետ: Ըստ Ջհանգիրյանի, այդպիսով Ս. Սարգսյանը իբր թե նպատակ է ունեցել սպանություններից հետո հեռացնել, որ ինքը եւ Ռոբերտ Քոչարյանն են դրանց կազմակերպիչներն ու ղեկավարները: Ըստ Նաիրի Հունանյանի, սա չի գրվել մեղադրական եզրակացությունում այն պատճառով, որ 2000 թ. մայիսի 23-ին եւ 24-ին ինքը հրաժարվել է ՀՀ նախագահի աշխատակազմի նախկին ղեկավար Ալեքսան Հարությունյանի եւ մյուսների դեմ կեղծ ցուցմունքներից:

Մինչ այդ Հունանյանը հայտնել էր դատարանին, որ Թուրքիա մեկնելուց առաջ հանդիպումներ են եղել ՀՀ ԱԱՆ աշխատակիցների հետ, Թուրքիայից վերադառնալուց հետո նա նախարարությանն է տրամադրել ուղեւորության ընթացքում ողջ նկարահանած նյութը, դրա մասին պատմող 30 էջանոց ակնարկը, հանձնել է Թուրքիայում իրեն տրված բոլոր այցեքարտերը եւ տարբեր հաստատությունների քարտերը, Թուրքիայում իր հետ շփված բոլոր անձանց մասին իր ունեցած տեղեկությունները: Ըստ Հունանյանի, ինքը դա արել է՝ համարելով պարտականություն: Հունանյանի շփումները ԱԱՆ-ի հետ դադարել են 1999 թ. սեպտեմբերին:

Հունանյանը հայտնեց, որ բացի տեղեկատվական գրքերից ու բրոշյուրներից, թուրքական կողմը խմբի անդամներին ոչինչ չի տվել, չի եղել նաեւ դրամական նվիրատվություն: Ստամբուլում Թուրքիայի Լրագրողների ընկերակցության հետ պայմանավորվածություն էր ձեռք բերվել՝ որպես սկիզբ երկու երկրների լրագրողների միջեւ հեռուստակամուրջ կազմակերպելու համար, ինչը, սակայն, չի իրականացվել ֆինանսական միջոցների բացակայության պատճառով:

Հունանյանը հերքեց նաեւ մեղադրական եզրակացության այն պնդումը, թե Թուրքիայից վերադառնալուց հետո իր հայացքներն ու գործելակերպը լուրջ փոփոխություններ են կրել, ինքը սկսել է բացահայտ դժգոհություններ հայտնել իշխանություններից, պնդելով, որ ռեժիմը պետք է ուժով տապալվի, որ այլեւս աշխատանք չի փնտրել, մասնավոր գործ եւ քաղաքական կազմակերպության ուղղությամբ աշխատանքներ չի տարել: Հունանյանը հայտարարեց, որ տիրող ռեժիմը ժողովրդի ուժով տապալելու կողմնակից է եղել դեռեւս 1992 թ. եւ այդ մասին հայտնել է այն ժամանակ Դաշնակցության ղեկավար Հրայր Մարուխյանին:

Թուրքիայից վերադառնալուց հետո ինքը նորից ջանքեր է գործադրել քաղաքական կազմակերպություն, ինչպես նաեւ մասնավոր հեռուստաալիք ստեղծելու ուղղությամբ: Բացի այդ, 1999 թ. ապրիլին հանդիպել է ՀՀ նախագահի աշխատակազմի ղեկավար Ալեքսան Հարությունյանի հետ՝ իրեն որեւէ պետական աշխատանքի տեղավորելու հարցով: «Մեղադրական եզրակացության այս նյութերը գործում եղած նյութերի խեղաթյուրման եւ նենգափոխման հետեւանք են, որոնք դրվել են, որովհետեւ նախաքննության մարմինը գրելու բան չի ունեցել», հայտարարեց Նաիրի Հունանյանը:

ՄԱՐԴՈՒ ԻՐԱՎՈՒՆՔՆԵՐ

Համահայաստանյան ուսանողական 2-րդ գիտական կոնֆերանսը

Ապրիլի 27-ին ՀՀ Սահմանադրական դատարանի նիստերի սրահում բացվեց «Մարդու իրավունքների պաշտպանության երաշխիքները Հայաստանի Հանրապետությունում» թեմայով համահայաստանյան ուսանողական 2-րդ գիտական կոնֆերանսը: Այն կազմակերպել են ՀՀ Սահմանադրական իրավունքի կենտրոնը եւ ՀՀ իրավաբանների միությունը:

Սահմանադրական իրավունքի կենտրոնի խորհրդի նախագահ Գագիկ Հարությունյանը կարեւորեց այն ոգեւորությունը, որ նկատվում է մասնակից ուսանողների շրջանում. նրանք քննարկման են ներկայացրել այս օրերի համար բացառիկ հրատապ թեմաներ:

– Սա գովելի է եւ հուսադրող: Ձեր միջոցով գուցե թե մենք կարողանանք պրոբլեմների հիմնահարցի նկատմամբ այլ մտայնություն, նաեւ հոգեբանական այլ մոտեցում ձեւավորել: Հուսով եմ, որ քննարկումների ընթացքում կդրսեւորվեն ձեր ակտիվ դիրքորոշումն ու մոտեցումները, ասաց նա:

Կոնֆերանսի երեք օրերի ընթացքում կներկայացվի մոտ 50 զեկուցում: Ժյուրին, որ ղեկավարում է ՀՀ ՍԴ անդամ Ալվինա Գյուլումյանը, կիրակի օրը կամփոփի արդյունքները: Լավագույն 15 զեկուցումներ կհրատարակվեն առանձին գրքույկով: Սահմանված են նաեւ խրախուսական այլ մրցանակներ:

ՍԴ ՄԱՄՈՒԼԻ ԾԱՌԱՅՈՒԹՅՈՒՆ

«Հրազդան-ցեմենտը» վաճառվեց, իսկ «Մանկական աշխարհը» գնորդ չգտավ

ԵՐԵՎԱՆ, 27 ԱՊՐԻԼ, ԱՐՄԵՆՊՐԵՍ: ՀՀ պետական գույքի կառավարման նախարարությունում ամփոփվել են «Հրազդան-ցեմենտ» փակ բաժնետիրական ընկերության վաճառքի արդյունքները: Նախարարության լրատվական ծառայության հաղորդմամբ, այն գնել է «Միկա-Արմենիա» ընկերությունը՝ 415 մլն դրամով: Գնորդը պարտավորվել է առաջին հինգ տարիների ընթացքում կատարել 5 մլն 225 հազար ԱՄՆ դոլարի ներդրումներ՝ չփոխելով ձեռնարկության մասնագիտացումը: Նախատեսվում է նաեւ ներկայումս եղած 630 աշխատատեղերը պահպանել եւ մինչեւ տարեվերջ այն հասցնել 900-ի: Այսօր ամփոփվել է նաեւ «Մանկական աշխարհ» հանրախանութի մասնավորեցման աճուրդի արդյունքները: Մրցութային հանձնաժողովի նախագահ, ՀՀ պետական գույքի կառավարման փոխնախարար Ս. Մելքումյանի տվյալներով, հանրախանութի գնման համար հայտեր չլինելու պատճառով աճուրդը չի կայացել: Առաջիկա երեք օրերի ընթացքում կգումարվի մրցութային հանձնաժողովի նոր նիստ, որտեղ կորոշվի հանրախանութի մասնավորեցման հետագա ընթացքը:

ԱԺ հասարակայնության հետ կապերի վարչության պետն է Անահիս Ադամյանը

ԵՐԵՎԱՆ, 27 ԱՊՐԻԼ, ՆՈՅՅԱՆ ՏԱՊԱՆ: ՀՀ ԱԺ նախագահ Արմեն Խաչատրյանի ապրիլի 27-ի հրամանով ԱԺ հասարակայնության հետ կապերի վարչության պետ է նշանակվել Անահիս Ադամյանը, որը մինչ այդ «Հայաստանի Հանրապետություն» օրաթերթի գլխավոր խմբագրի տեղակալն էր: Վարչության պետի պաշտոնը թափուր էր տարեսկզբից. ժամանակավորապես պաշտոնավարում էր վարչության պետի տեղակալ Արտակ Ղազարյանը:

«ԱԶԳ» ՕՐԱԹԵՐԹ
Հրատարակութեան ԺԱ տարի
Հիմնադիր եւ հրատարակիչ
«ԱԶԳ ՕՐԱԹԵՐԹ» ՍՊԸ
Երեւան 375010, Հանրապետութեան 47
Ֆաքս: 374-1-562863
e-mail: azg2@arminco.com
www.azg.am
Գլխաւոր խմբագիր
ՅԱԿՈԲ ԱՒԵՏԻՔԵԱՆ /հեռ. 521635
Խմբագիր
ՊԱՐՈՅՐ ՅԱԿՈԲԵԱՆ /հեռ. 529221
Տնօրէն
ՅԱՐՈՒԹԻՒՆ ԱՌԱՔԵԼԵԱՆ /հեռ. 529353
Համակարգ. ծառայութիւն /հեռ. 582483
Շուրջօրյա լրահավաք ծառայություն /հեռ. 529353
Apple Macintosh համակարգչային ցանցը «Ազգ» թերթի
Թերթի նիւթերի ամբողջական թէ մասնակի արտատպումները տպագիր մամուլի միջոցով կամ ռադիոհեռուստատեսութեամբ, առանց խմբագրութեան գրաւոր համաձայնութեան, խստիւ արգելւում են, համաձայն ՀՀ հեղինակային իրաւունքի մասին օրէնքի:
Նիւթերը չեն գրախօսւում ու չեն վերադարձւում
«AZG» DAILY NEWSPAPER
Editor-in-chief
H. AVEDIKIAN /phone: 521635
47 Hanrapetoutian st.,
Yerevan, Armenia, 375010

ԱԶԳ

ԸՆԹԱՑԻԿ

«Արցախի հիմնահարցն իր տարածքում ապրող հայ ժողովրդի մի հատվածի ազատ կամքի բռնի ուժով ճնշելու փորձերի ձախողմամբ ազգերի ինքնորոշման սկզբունքի անտեսման հետեւանք է: Ադրբեջանի սանձազերծած պատերազմի հազարավոր զոհերի, կորուստների գնով Արցախը նվաճել է իր անկախությունը եւ ամուր կապվել Հայաստանին:

Բանակցությունների ներկա փուլում ներքոստորագրյալ քաղաքական ուժերս անհրաժեշտ ենք համարում հայտարարել հետեւյալը.

Արցախի հիմնահարցի արդարացի լուծումը տարածաշրջանի երկրների ու ժողովուրդների բնականոն զարգացման, կայուն խաղաղության երաշխիքներին, հայկական պետականության հեռանկարին առնչվող ռազմավարական խնդիր է:

Մենք կողմնակից ենք տարածաշրջանի ներդաշնակ զարգացմանը, տրանսպորտային բոլոր կոմունիկացիաները բացելուն, Հարավային Կովկասի երեք երկրների համագործակցությանը:

Քաղաքական ուժերը համակարծիք են. Ղարաբաղի կարգավիճակն առաջնահերթ լուծման խնդիր է

ԱԺ քաղաքական ուժերը հանդես են գալիս միասնական հայտարարությամբ

Գնահատելով ԵԱՀԿ Մինսկի խմբի եռանախագահողների բարձր հեղինակությունը եւ կարգավորմանն ուղղված համաձայնեցված գործողությունները, գտնում ենք, որ հիմնախնդրի լուծումը պետք է միտված լինի կայուն, տեւական խաղաղության հաստատմանը: Այդ նպատակին չեն կարող ծառայել հապճեպ քայլերը կամ ճնշմամբ պարտադրումը:

Անընդունելի համարելով խաղաղ կարգավորումից հրաժարվելու, ուժի սպառնալիք կիրառելու՝ Ադրբեջանի Հանրապետությունում պարբերաբար հնչող կոչերը, մենք հայտարարում ենք. հերթական ագրեսիան ձեռնարկելու դեպքում Ադրբեջանն արժանի հակահարված կստանա՝ կրելով պատերազմական նոր գործողությունների ողջ պատասխանատվությունը:

Մեզ մտահոգում է հարեւան Թուրքիայի բացահայտ կողմնակալ դիրքորոշումը, ուստի մերժում ենք միջնորդ դառնալու այդ երկրի ցանկացած փորձ:

Մեզ համար արցախյան հիմնախնդրի կարգավորման ընդունելի սկզբունքներն են.

Հայաստանի հետ Լեռնային Ղարաբաղի միավորումը կամ նրա անկախ կարգավիճակի միջազգային հաստատագրումը: ԼՂՀ իշխանությունների մասնակցությունը կարգավորման վերջնական տարբերակի մշակմանը: ԼՂՀ անվտանգությունը երաշխավորող ՀՀ-ԼՂՀ ընդհանուր սահմանի անհրաժեշտ երկարության ապահովումը: ԼՂՀ-ի լիարժեք անվտանգության երաշխավորումը՝ Ադրբեջանի հետ խաղաղության սահմանագծի արձանագրմամբ: Բանակցությունների ընթացքում Հայաստանի որեւէ տարածք խնդրո առարկա չի կարող դառնալ, իսկ կոմունիկացիոն հնարավոր որեւէ կապ չի կարող լինել Հայաստանի հողային ամբողջության կամ ինքնիշխանության հաշվին:

Հավաստելով մեր հավատարմությունը հիմնախնդիրը խաղաղ, իրավական ճանապարհով կարգավորելու սկզբունքին, ընդգծելով, որ անհրաժեշտ պահից կարգավորման առաջարկվող տարբերակը պետք է ներկայացվի Հայաստանի քաղաքական ուժերին եւ ժողովրդին, շեշտելով, որ խնդրի կարգավորման ցանկացած տարբերակ պետք է ընդունվի արցախյան բնակչության կողմից, գիտակցելով, որ հեռանկարում տարածաշրջանային կայուն զարգացման նախադրյալներ ստեղծելով է հնարավոր Հարավային Կովկասի երեք երկրների եւ ժողովուրդների լիարժեք զարգացումն ու ինտեգրացումը համաշխարհային գործընթացների մեջ, հայտարարում ենք.

Մենք հավատարիմ ենք Արցախի եւ նրա բնակչության իրավունքների պաշտպանության, հայ ժողովրդի արժանապատիվ ապագա երաշխավորելու գործում»:

Ներկայացված հայտարարությունը ստորագրվել է ՀՀ ԱԺ-ի, առանց բացառության, բոլոր ուժերի կողմից, համատեղ կարգով:

Հանրապետական կուսակցությունից ստորագրել է Տիգրան Թորոսյանը, ժողովրդական կուսակցությունից՝ Գագիկ Ասլանյանը, «Հայաստան» խմբից՝ Սյասնիկ Մալխասյանը, «Կայունություն» խմբից՝ Վարդեւան Գրիգորյանը, «Ժողովրդական պատգամավոր»-ից՝ Հակոբ Հակոբյանը, Ազգային միաբանության կուսակցությունից՝ Արտաշես Գեղամյանը, ՍԻՄ-ից՝ Հրանտ Խաչատրյանը, ԱԺՄ-ից՝ Ֆիլարետ Բերիկյանը, ՀՅԴ-ից՝ Աղվան Վարդանյանը, «Օրինաց երկրից»՝ Արթուր Բաղդասարյանը, Կոմկուսից՝ Հրանտ Ոսկանյանը:

Հայտարարության անհրաժեշտությունը զգացվում էր դեռեւս ավելի վաղ, երբ հանրապետության նախագահը մեկնեց Քի Վեսթ՝ բանակցությունների: Այդ ընթացքում, սակայն, երկրի քաղաքական ուժերը պատրաստ չէին միասնական դիրքորոշմամբ հանդես գալու, որի նշանները սկսեցին ի հայտ գալ հատկապես Ռոբերտ Քոչարյանի ԱՄՆ-ից վերադառնալուց հետո խորհրդարանական ուժերի ներկայացուցիչներին հանդիպելուց հետո: Քոչարյանը, սակայն, երեկ առիթ ունեցել է ասելու, որ ինքը որեւէ առնչություն չունի հայտարարության հետ, սակայն դրականորեն է վերաբերվում քաղաքական ուժերի միասնական հանդես գալու որոշմանն ու նախաձեռնությանը:

Հայտարարությունը շատ ավելի կարեւորվում է հարեւան պետություններին եւ ընդհանրապես միջազգային հանրությանն ապացուցելու, որ կարգավորման համար Հայաստանի առաջադրած սկզբունքները (Ղարաբաղի կարգավիճակի առաջնահերթությամբ) ընդունելի են ողջ քաղաքական ուժերի եւ հասարակության կողմից: Այս նախաձեռնությամբ արտերկրին փորձ է արվում ներկայացնել, որ քաղաքական ուժերը սատարում են հանրապետության նախագահին: Նկատենք, որ ստորագրած որոշ ուժեր որոշակիորեն ընդդիմադիր կեցվածքի են, որը, սակայն, չի խանգարել ստրատեգիական նշանակության հարցերում համախմբվածություն դրսեւորելու:

Հայտարարությունը որոշակի հարցերում հստակություն, այնուամենայնիվ, չի մտցնում: Օրինակ, որեւէ ակնարկ իսկ չկա Իրանի՝ կոնֆլիկտի կարգավորման մեջ ներգրավվելու մասին, իսկ ձեւակերպումը, թե «կոմունիկացիոն հնարավոր որեւէ կապ չի կարող լինել Հայաստանի հողային ամբողջության կամ ինքնիշխանության հաշվին», բավականին լղոզված է: Թերեւս առավել նպատակահարմար կլիներ հստակ դիրքորոշում հայտնել, թե Մեղրու տարածքով հնարավոր կոմունիկացիաների անցկացման եւ այդ դեպքում դրանք վերահսկելու հարցում իրենք ինչպես են տրամադրված: Դա կարեւոր հանգամանք է, քանի որ հենց այս խնդիրներն են այսօր ընդհանուր ուշադրության ու հետաքրքրության առարկա եւ բանակցությունների հիմնական առանցքը:

ԳՈՌ ԱԲՐԱՀԱՄՅԱՆ

Մայիսի 1-ին կոմունիստները հանրահավաք կկազմակերպեն

Հայկոմկուսն ուզում է Ռուսաստան-Բելառուս-Հայաստան-ԼՂՀ միություն

Հայաստանի երրորդ հանրապետության օրոք այս տարի առաջին անգամ կնշվի մայիսի 1-ը՝ աշխատավորների օրը: Վերջերս ՀՀ ԱԺ-ն վավերացրեց տոնը հանրապետության տոնական օրացույցում:

Իսկ Հայաստանի կոմունիստական կուսակցությունն ամեն տարի նշում էր տոնը: Այս տարվա միջոցառումների մասին երեկ Կոմկուսի առաջնորդները տեղեկացրին լրագրողներին:

Կուսակցությունը նախատեսում է երթեր Երեւանում, Գյումրիում, Վանաձորում: Երեւանում երթը կմեկնարկի երկու շարայունով, որոնք տարբեր երթուղիներով կգումարվեն Հանրապետության հրապարակում, որտեղ տեղի կունենա հանրահավաք: Կոմկուսի կենտկոմի երկրորդ քարտուղարը պարզաբանեց, որ կընդունվի նաեւ աշխատավորների շահերը պաշտպանող, նրանց խլված իրավունքների վերադարձը պահանջող բանաձեւ: «Հանրահավաք ենք կազմակերպում եւ ոչ տոնախմբություն, քանի որ տոնելու ոչինչ չունենք: Ի՞նչ ենք ասելու՝ «Կեցցե գործազրկությո՞ւնը», նշեց ՀԿԿ ներկայացուցիչը:

Տոնական մասից հետո Կոմկուսի առաջնորդներն անդրադարձան ԼՂ հակամարտության կարգավորման ներկա հանգրվանին: Կենտկոմի առաջին քարտուղար Վլադիմիր Դարբինյանը նշեց, որ խնդրի լուծման գործընթացում որոշ աստիճանի գաղտնիությունը հասկանալի է, բայց այսօրվա կատարյալ գաղտնիությունն իրենք մերժում են: Պրն Դարբինյանն անընդունելի համարեց նաեւ այսօր շահարկվող փոխզիջումային տարբերակը՝ Լաչինի փոխարեն Ադրբեջանին Մեղրիով միջանցք տրամադրելու մասով: Իսկ ի՞նչն են կոմունիստներն ընդունելի համարում՝ հարցին ի պատասխան Վ. Դարբինյանը վստահեցրեց. «ԼՂ-ն պիտի լինի անկախ պետություն ու Հայաստանի հետ միանա Ռուսաստան-Բելառուս միությանը: Սա է մեր դիրքորոշումը»:

Լ. Գ.

ԱՐՁԱԳԱՆՔ

«Ասեկոսեի» փոխարեն

Անցյալ շաբաթ օրը, մեր «Ասեկոսե» սյունակի ներքո, առանց անունը նշելու անդրադարձել էինք ԱԺ «Կայունություն» խմբից մի պատգամավորի՝ կազինոյում տարված մեծ գումարի (նշել էինք 1 մլն դոլար) մասին, մեր ակնարկը վերնագրելով «Սուսիկ-փուսիկ խաբուսիկ»: Ահա այդ առիթով է ստորեւ նույնությամբ տպվող նամակը, որը ստացել ենք «Կայունություն» խմբից: Անշուշտ, ինչպես տեսնելու է ընթերցողը, նամակում հստակ չէ, թե ի՞նչն ենք հերքելու: Սակայն նամակը ստորագրած նույն պատգամավորից ստացված հեռախոսազանգից տեղեկացանք, որ 1 մլն դոլար գումարը չի համապատասխանում իրականությանը, առանց նշելու, թե իրականում որքան է կորցրել տվյալ պատգամավորը: Համենայն դեպս, գումարի չափն այնքան էլ կարեւոր չէ: Կարեւորը նամակի վերջում գրեթե հրահանգի նման ներկայացված ակնկալությունն է՝ այսուհետեւ «Ասեկոսե» սյունակում չհրապարակել «Կայունություն» խմբին առնչվող որեւէ տեղեկատվություն», ինչը, նամակագրի կարծիքով, անհարիր է ՀՀ Ազգային ժողովին: Խոստովանենք, որ ինչքան էլ հարգենք մեր Ազգային ժողովն ու «Կայունությանը», չենք կարող, պարզապես ի վիճակի չենք արդարացնելու նամակագրի ակնկալությունը: Ախր, առանց Ազգային ժողովի, նրա խումբ-խմբակցությունների, առանց պատգամավորների ի՞նչ «Ասեկոսեի» սյունակ: Պարզապես չի ստացվի: Ինչ վերաբերում է մեր կողմից հնարավոր սխալներին, պատրաստ ենք ուղղում, պատասխան եւ հերքում հրապարակելու, թեեւ այդ սյունակի անվանումն իսկ ենթադրում է, որ այնտեղ լույս տեսած նյութերն ամենեւին էլ ստուգված եւ ճշգրտված տեղեկություններ չեն:

Հարգելի պարոն Ավետիքյան

Մենք պատկանում ենք **«Ազգ»** օրաթերթի մշտական ընթերցողների շարքին եւ անմիջականորեն կարող ենք հավաստել, որ ձեր կողմից ղեկավարվող **«Ազգ»** օրաթերթն իր հրատարակման 10 տարիների ընթացքում հայ հասարակության մեջ իրավամբ ձեռք է բերել ծանրակշիռ եւ լուրջ զանգվածային լրատվամիջոցի կերպար:

«Ազգի» լրագրողների եւ նրա էջերում հանդես եկած հասարակական եւ քաղաքական գործիչների բազմաթիվ լրջմիտ հրապարակումների, Հայաստանի Հանրապետության կարեւորագույն հիմնախնդիրների վերաբերյալ խորհրդածությունների եւ վերլուծությունների արդյունքում կազմավորվել են նոր հայ ընթերցողի պատկերացումներն ու ճաշակը:

«Ազգի» հրապարակումները Հայաստանի լրատվական դաշտում աչքի են ընկել իրենց հավասարակշռվածությամբ եւ պատասխանատվությամբ: **«Ազգն»** իր հեղինակությունը ձեռք է բերել իր կողմից տարածվող տեղեկությունների հավաստիությամբ, որը լրատվամիջոցի եւ պրոֆեսիոնալ լրագրողի առաքինությունն է:

Հարգելի պարոն Ավետիքյան, **«Ազգի»** ս. թ. ապրիլի 21-ի համարի 3-րդ էջում, «Ասեկոսե» խորագրի ներքո, մենք զարմանքով հայտնաբերեցինք իրականությանը չհամապատասխանող «Սուսիկ-փուսիկ, խաբուսիկ» հրապարակումը, որը վարկաբեկում է «Կայունություն» պատգամավորական խմբակցությանը: Հայաստանում այնքան էլ շատ չեն լրատվական-քաղաքական ոլորտի այն մասնագետները, որոնք կարող են ամբողջ խորությամբ եւ լրջությամբ գիտակցել նման հրապարակումների նշանակությունը, ինչպես նաեւ կատարել համապատասխան վերլուծություններ եւ հետեւություններ: Դուք, որպես տասնյակ տարիների փորձառությամբ լրագրող եւ հասարակական գործիչ, լավագույնս ունակ եք գնահատական տալու նման մտահոգող միջադեպին:

Մենք հակված ենք այդ հրապարակումը որակել ցավալի թյուրիմացություն, սակայն հույսով ենք, որ Դուք առավել խորությամբ կանդրադառնաք այդ միջադեպին, որը ոչ միայն եւ ոչ այնքան վերաբերում է «Կայունություն» խմբակցությանը, որքան **«Ազգ»** օրաթերթի եւ Ձեր՝ որպես օրաթերթի գլխավոր խմբագրի, հասարակական կերպարին:

Հուսով ենք, որ Դուք **«Ազգի»** մոտակա համարում կհերքեք այդ լրատվությունը եւ այսուհետ չեք հրապարակի «Կայունություն» պատգամավորական խմբակցությանն առնչվող որեւէ տեղեկատվություն՝ Հայաստանի Հանրապետության Ազգային ժողովի վերաբերյալ տեղեկություններին անհարիր, «Ասեկոսե» խորագրով:

Ակնկալում ենք Ձեր պատասխան նամակը:

Խորին հարգանքներով՝

«Կայունություն» պատգամավորական խմբի անունից՝

ՀՀ ԱԺ պատգամավոր
ՎԱՐԴԵՎԱՆ ԳՐԻԳՈՐՅԱՆ

ՆԱՄԱԿ ԽՄԲԱԳՐՈՒԹՅԱՆԸ

Տավուշի մարզը իր բնակարանային եւ այլ հոգսերով

Պատասխան՝ մարզպետ Արմեն Ղուլարյանից

Հարգելի խմբագիր

Ձեզ դիմելու առիթը «Ազգ» թերթի մարտի 3-ի եւ մարտի 28-ի համարներում հրապարակված «Հայրենասիրությունը սահմաններ չի ճանաչում» եւ «Մարզպետը փողը չի տվել» նյութերն են, որոնցում արծարծված հարցերի վերաբերյալ նպատակ ունեմ ներկայացնել մեր տեսակետները:

«Ազգ» թերթի մարտի 3-ի համարում, «Աստղոսե» խորագրի ներքո «Հայրենասիրությունը սահմաններ չի ճանաչում» վերնագրով նյութ էր տպագրվել, որտեղ ասվում էր, որ իբր Նոյեմբերյանի աղետի գոտում վերականգնման նպատակով պետբյուջեից տրամադրված 183 մլն դրամը նախատեսվել է ուղղել այլ օբյեկտի շինարարությանը:

Եթե հեղինակը ցանկացել է իր բերած փաստարկները համարեգնել խորագրին, ապա, իմ կարծիքով, դա նրան խսկապես հաջողվել է: Իսկ իրական պատկերը ես կփորձեմ ներկայացնել: Նախ ասեմ, որ Տավուշի մարզպետի եւ մարզպետարանի աշխատակազմի համար հավասարապես անհանգստացնող են մարզի չորս տարածաշրջաններում առկա խնդիրները, եւ դրանց լուծման ուղղությամբ աշխատանքները նույնպես տարվում են հավասարապես: Այս տարվա՝ 2001 թ. պետբյուջեում, իսկապես նախատեսվել է 183 մլն դրամ հատկացնել Տավուշի մարզին՝ աղետի գոտու վերականգնման համար: Եթե անծանոթ մարդիկ տեղյակ չեն, ապա տավուշցիները շատ լավ գիտեն, որ մարզից աղետի գոտու մեջ ընդգրկված է ոչ միայն Նոյեմբերյանի տարածաշրջանը, այլեւ՝ Իջեւանի եւ Դիլիջանի տարածաշրջանները: Ի տարբերություն Նոյեմբերյանի, վերոհիշյալ մյուս երկու տարածաշրջաններում շենքերը վթարային են դարձել 1988-ի երկրաշարժից հետո եւ մինչեւ հիմա դեռ չեն վերականգնվել: 1989 թ.-ից սկսած Իջեւան քաղաքի Բլբուլյան 82 վթարված շենքը մի քանի անգամ նախատեսվել է վերականգնել, բայց տարբեր պատճառներով դուրս է մնացել ծրագրերից: Եթե այս տարի էլ, երկրաշարժից 13 տարի անց, մենք չկարողանանք կատարել տանիքի վերականգնման եւ այլ հիմնանորոգման աշխատանքներ, ապա կվտանգվի շենքի հետագա գոյությունը: 183 մլն դրամից միայն 59 մլն դրամն է հատկացվել Իջեւանի Բլբուլյան 82 շենքի վերականգնմանը: Մնացած գումարը բաշխվել է հետեւյալ կերպ. Բերդի տարածաշրջանում 8 մլն դրամը տրամադրվել է Չինարիի դպրոցի վերանորոգմանը, 18 մլն-ը՝ Վերին Ծաղկավանի, իսկ 12 մլն դրամը՝ Նորաշենի դպրոցի վերանորոգմանը: Դիլիջանի թիվ 1 դպրոցի վերանորոգման համար նախատեսվել է հատկացնել 11 մլն դրամ: Նոյեմբերյանի տարածաշրջանում աշխատանքների համար 7 մլն դրամը նախատեսվել է հատկացնել Այրումի, 15 մլն դրամը Դեբեդավանի, 23 մլն դրամը Լճկաձորի դպրոցների վերանորոգման համար, իսկ Դեբեդավանի բուժկետի վերանորոգման աշխատանքների համար նախատեսված է 5 մլն դրամ: Սրանք Նոյեմբերյանի տարածաշրջանի այն վերջին օբյեկտներն են, որոնք տուժել են 1997 թ.-ի երկրաշարժից եւ դեռ մնացել են չվերականգնված (խոսքս կրթական եւ առողջապահական օբյեկտների մասին է): Նոյեմբերյանում չլուծված է մնում երկրաշարժից վնասված անհատական բնակարանների վերականգնման խնդիրը: Երկրաշարժի հետեւանքով Նոյեմբերյան քաղաքում, Բերդավան, Կողբ, Դովեղ գյուղերում 1097 անհատական բնակարան դարձել են 4-րդ եւ 5-րդ կարգի վթարային: 1998 թ.-ին իրենց բնակարանները վերականգնելու համար 150 մլն դրամ գումար են ստացել միայն 60 ընտանիք: Մյուսները դեռեւս սպասում են համապատասխան փոխհատուցման: Ավելորդ չեմ համարում նաեւ հայտնել, որ անձամբ ՀՀ նախագահի հանձնարարությամբ, քաղաքաշինության եւ Տավուշի մարզպետարանի մասնագիտական հանձնաժողովը վերջնականապես ճշտել է տուժած բնակարանները վերականգնելու համար անհրաժեշտ գումարի չափը՝ մոտ 1,5 միլիարդ դրամ: Կարծում եմ նույնիսկ միայն այս երկու թվերը (183 մլն եւ 1,5 մլրդ) համեմատելով կարելի է գալ ճիշտ եզրահանգման: 1997 թ.-ի Նոյեմբերյանի երկրաշարժից տուժած անհատական բնակարանների վերականգնման խնդիրը մեր աշխատանքային ծրագրի հիմնական հարցերից է, այն ընդգրկված է նաեւ ՀՀ կառավարության Տավուշի մարզի հիմնախնդիրների լուծման միջոցառումների ծրագրի մեջ:

Հաջորդ՝ «Մարզպետը փողը չի տվել» հրապարակման գրելաոճին չեմ ցանկանում անդրադառնալ, սակայն չեմ կարող նաեւ չնշել, որ «Ազգ» թերթին հարիր չէ: Բայց սա կարեւորը չէ:

Տավուշի մարզպետարանի եւ «Տավուշ-մամուլ» ՓԲԸ-ի միջեւ բաժանորդագրության գումարների վճարման խնդիր չէր ծագի , եթե մարզպետարանի հաշվապահությունում այդ մասին վկայող որեւէ փաստաթղթային ձեւակերպում լիներ:

Նախ մարզպետարանը, ինչպես նշված է նյութում, ոչ թե չի վճարել 1997-2000 թթ. բաժանորդագրության գումարները, այլ վիճելի հարցը կապված է միայն 1997-1998 թթ. հետ, քանի որ թեեւ «Տավուշ-մամուլ» ՓԲԸ-ն պնդում է, որ այդ տարիներին բաժանորդագրություն է կատարվել, սակայն իմ հանձնարարությամբ մի քանի անգամ կատարված ուսումնասիրությունները ցույց են տվել, որ մարզպետարանում նշված տարիներին թերթերի եւ ամսագրերի բաժանորդագրության համապատասխան ձեւակերպված փաստաթղթեր, պայմանագրեր, փոխադարձ ակտեր չկան: Նման ձեւակերպումներ կան ·սկսած 1998 թ. դեկտեմբերից, երբ մարզպետարանը 1999 թ.-ի առաջին կիսամյակի համար բաժանորդագրվել է 26 անուն թերթ ու ամսագիր, որի դիմաց 1998 թ.-ի դեկտեմբերին «Հայմամուլի» համապատասխան հաշվին փոխանցվել է 183944 դրամ: Փոխանցված է նաեւ 2000 թ.-ի առաջին կիսամյակի 15 անուն թերթերի եւ ամսագրերի գինը կազմող 216600 դրամը: Տավուշի մարզպետարանը «Տավուշ-մամուլ» ՓԲԸ-ին պարտք է միայն 272672 դրամը, որը 1999 թ.-ի երկրորդ կիսամյակի 34 անուն թերթերի ու ամսագրերի բաժանորդագրության գումարն է: Չվճարման պատճառը «ՀՀ 1999 թ. պետական բյուջեի մասին» ՀՀ օրենքում փոփոխություններ եւ լրացումներ կատարելու մասին օրենքով Տավուշի մարզպետարանի համապատասխան ծախսային հոդվածի կրճատումն է: Սակայն այս գումարը ձեւակերպված է որպես պարտք եւ ոչ ոք դրանից չի պատրաստվում հրաժարվել: Ինչ վերաբերում է 1 մլն 564 հազար դրամ գումարին, որի համար Տավուշի մարզպետարանը բողոքարկել է վերաքննիչ դատարանին, գտնում ենք, արդար վճիռ կկայացվի:

Հարգելի խմբագիր, արդեն առիթ ունեցել եմ Ձեր ղեկավարած խմբագրությանը համագործակցության առաջարկ կատարելու: Կրկնում եմ նաեւ հիմա եւ խնդրում հնարավորության սահմաններում նման հրապարակումներից առաջ լսել նաեւ մեր տեսակետները:

Հարգանքներով՝

Մարզպետ ԱՐՄԵՆ ՂՈՒԼԱՐՅԱՆ

Դեր Զորը ոչ միայն տեսիլք է ու մարտահրավեր, այլեւ լույս ու երդում

Սկիզբը էջ 1

Մարկասեի Ս. Հարության մատուռի մոտ, ուր սփյուռքի եւ Հայաստանի տարբեր վայրերից ժամանած ուխտավորների հոծ բազմությունը ողջունում էր Ամենայն հայոց հայրապետին, ինչպես նաեւ Տանն Կիլիկիո կաթողիկոսին: Վեհափառ հայրապետն ու Արամ Ա կաթողիկոսը իրենց պատգամն ուղղեցին առ Աստված՝ ուխտելով վառ պահել մեր 1,5 միլիոն անմեղ զոհերի հիշատակը, շնորհակալանքի խոսք ուղղելով Սիրիայի արաբ ժողովրդին, որը դժնդակ օրերին ապաստան տվեց բյուրավոր հայորդիների:

Մինչ այդ, ապրիլի 23-ի առավոտյան, Վեհափառ հայրապետի եւ Արամ Ա-ի Հալեպ ժամանելուն պես, հայ համայնքի բոլոր ուժերի համատեղ ջանքերով կազմակերպված բազմահազարանոց թափորը նվագախմբի հնչյունների ներքո ողջունեց նրանց եւ գրեթե 1,5 կմ ոտքով ուղեկցեց մինչեւ առաջնորդանիստ Ս. Քառասնից Մանկանց եկեղեցին: Հայաքնակ Ազիզիե եւ Ջիդեյդե փողոցներով անցնելու ողջ ընթացքում բազմահոծ հալեպահայությունը ոչ միայն բրինձ ու անուշեղեն, ծաղիկներ ու կանաչ տերեւներ էր թափում շենքերի պատշգամբներից, այլեւ քանիցս ոչխար մորթում ու ողջագուրվում կաթողիկոսների հետ: Մայր եկեղեցում Ամենայն հայոց կաթողիկոսի եւ Արամ կաթողիկոսի բարի մաղթանքի ու օրհնության պատգամներից հետո մոտ երկու ժամ աջահամբույրի կանգնած ժողովուրդը համբերությամբ ու սիրով հրաժեշտ տվեց մեր եկեղեցու գերագույն Պետին եւ Տանն Կիլիկիո կաթողիկոսին: Այստեղ, հանդիսավոր պայմաններում Ս. Էջմիածնից բերված Լուսավորչի կանթեղից առկայծված լույսը Վեհափառը հանձնեց Բերիո թեմի առաջնորդ Սուրեն սրբազանին: Այնուհետեւ հոգեւոր հայրերն ու նրանց ուղեկցող պատկառելի շքախումբն ուղեւորվեց Դեր Զոր:

Մարկասեից վերադառնալուն պես, ապրիլի 24-ի առավոտյան, ժամը 9-ին Դեր Զորի Սուրբ Նահատակաց եկեղեցում պատարագեց Ամենայն հայոց կաթողիկոսը: եկեղեցին, որ դեռ 1991 թ. կառուցվել է երջանկահիշատակ Գարեգին Ա Ամենայն հայոց (այն ժամանակ Մեծի տանն Կիլիկիո Գարեգին Բ) կաթողիկոսի հովանավորությամբ եւ Բերիո թեմի առաջնորդ Սուրեն արք. Գաբրոյանի անմիջական վերահսկողությամբ, երկհարկ մի շինություն է, գետնահարկում Ցեղասպանության թանգարանն ու անթաղ շիրիմների մասունքներն էին, իսկ վերից վար խոյացող հավերժության սյունը՝ հայ ժողովրդի վերածննդի յուրահատուկ խորհրդանիշը: Այստեղ էլ՝ նախորդ օրը Դեր Զոր ժամանելուն պես հոգեւոր հայրերը հսկումի կանգնեցին՝ ծնկի իջնելով ու աղոթելով անմեղ զոհերի հոգու հանգստության համար:

Ապրիլքսանչորսյան պատարագից հետո Ամենայն հայոց հայրապետ Գարեգին Բ-ը եւ Արամ Ա կաթողիկոսը պատգամ ուղղեցին եկեղեցու բակում ու նրանցից հարյուրավոր մետրեր հեռու հավաքված ուխտավորներին: Այնուհետեւ նրանք խնկարկեցին բակում տեղադրված խաչքարի մոտ վառվող անմահության կրակի առջեւ ու հայտարարեցին այն հուշակոթողի բացումը, որ խորհրդանշում է 1700-ամյակին նվիրված այս ուխտագնացությունը: Տուֆակերտ գեղեցիկ կոթողը նախօրեին բերվել էր Հայաստանից՝ երկու կողմերում ունենալով հետեւյալ մակագրությունները՝ Գարեգին Ա. «Ազատն Մասեաց տեսիլքով եւ Ս. Էջմիածնի սիրով եղաք խաչակիցք Քրիստոսի: Աղօթք եւ օրհնութիւն նահատակների անմահ յիշատակին», Արամ Ա. «Նահատակներու կտակին հաւատարմութեամբ ու յարութեան շունչով՝ դէպի լուսապայծառ ապագայ»: Իր պատգամի ավարտին Ամենայն հայոց կաթողիկոսը Բերիո թեմի առաջնորդին հանձնեց Մայր աթոռ Ս. Էջմիածնից բերված օրհնված հողն ու ջուրը՝ Սուրբ Նահատակաց մատուռում պահպանելու համար: Սուրեն սրբազանին՝ իբրեւ հավատավոր ստասավոր Հայ առաքելական եկեղեցու եւ ի գնահատումն նրա ծառայության, Ամենայն հայոց հայրապետը նվիրեց եպիսկոպոսական պանակե եւ մի ոսկեզօծ խաչ՝ Ս. Նահատակաց եկեղեցու համար, իսկ Արամ Ա կաթողիկոսին՝ որպես եղբայրական սիրո վկայություն՝ ուխտագնացության առիթով, հիշատակ թողեց Ամենափրկիչ Ս. Աստվածածնի նկարը՝ հզորություն ու բարգավաճում մաղթելով Մեծի տանն Կիլիկիո կաթողիկոսությանը: Գնահատանքի իր վերջին խոսքը Գարեգին Բ վեհափառն ուղղեց ուխտագնացության եկած մեր ժողովրդի բյուրավոր զավակներին:

Դեր Զորից հոգեւոր հայրերը մեկնեցին Հալեպ, ուր ուշ երեկոյան Ս. Աստվածածին եկեղեցում տեղի ունեցավ հիշատակի միջոցառում՝ նվիրված ապրիլքսանչորսյան ոգեկոչումին: Հալեպահայության մշակութային միությունների խոսքը, որն ըստ էության հայ երեք ավանդական կուսակցությունների խոսքն էր, կարդացվեց արաբերեն եւ հայերեն: Հալեպահայությունն առաջ քաշեց ազգային միասնական գաղափարախոսության ստեղծման հարցը՝ համարելով պայքարի հզոր հանգույց: Այնուհետեւ հետեւեց «Լուսավորիչ» երգչախմբի համերգը: Հայաստանից Գարեգին Վեհափառին ուղեկցող պատվիրակության անունից ելույթ ունեցավ ՀՀ Սահմանադրական դատարանի նախագահ Գագիկ Հարությունյանը՝ այս ուխտագնացությունը համարելով խնկարկումի ու հավատքի վերանորոգումի, միաբանության ուխտ: «Մենք պետք է դասեր առնենք մեր անցյալից, քանզի մեծ մարտահրավերների առաջ ենք կանգնած, իսկ ամենամեծ դասը երդումի դասն է», ասաց նա: եկեղեցու հարակից տարածքները ողողած բազմությանն իր պատգամը հղեց Գարեգին Բ Վեհափառ հայրապետը: «Հայոց 132 հայրապետների ուխտը կատարեցինք», այսպես դիմեց ուխտյալ բազմությանը Ամենայն հայոց կաթողիկոսը՝ շեշտելով, որ մեր նահատակների անավարտ երազների կերտումն այսօրվա հզոր հայրենիք կառուցելու մեջ է, այնպիսի մի հայրենիք, ուր հայորդիք կարող են ապրել իրենց ստեղծագործ աշխատանքով: Վեհափառ հայրապետը հորդորեց իր աշխարհասփյուռ զավակներին սիրել ու սիրով միաբան լինել, անսասան հավատք ունենալ ու կրթել մեր ազգի զավակներին եւ Ապրիլի 24-ի խորհուրդը վերածել տեսիլքի ու կամքի: «Ով իր ազգի զավակին է կրթում, նա նախանձն է շարժում թշնամու», մեջբերեց Գարեգին Բ հայրապետը:

Արամ Ա կաթողիկոսն իր պատգամում ավելի շեշտադրեց եկեղեցու դերը հայ ժողովրդի քաղաքական կյանքում: Ավելին՝ նա պատգամեց. «Մեր դատը միայն ցեղասպանության ճանաչումը չէ, մենք հողային պահանջ ունենք մեր արյունարբու թշնամուց»:

Հաջորդն օրն իսկ Հայոց հայրապետը եղավ Հալեպի հայկական ճեմարաններում, շփվեց հայ մանուկների ու նրանց ուսուցիչների հետ, հետմիջօրեին Արամ Ա-ի հետ ընդունեց պետական, դիվանագիտական ու համայնքային երեւելի դեմքերին, այդ թվում Սիրիայի Հայ կաթողիկե եկեղեցու առաջնորդ Գերապայծառ Պետրոս արք. Միրիադյանին եւ Հայ ավետարանական եկեղեցու համայնքապետ Վերապատվելի Ավետիս Բոյներյանին: Հայ համայնքը՝ իր եկեղեցական ու կուսակցական ողջ խմբապետներով միացյալ պատվեց: Օրվա երկրորդ կեսին հոգեւոր հայրերը մեկնեցին Ս. Սիմոն Սյունեցու վանքը, որը Հալեպից 60 կմ հեռու է:

Ուխտագնացության պաշտոնական մասն ավարտվեց Հալեպում՝ Հայաստանի գլխավոր հյուպատոսությունում կազմակերպված ընդունելությամբ, ուր եւ մեր ունեցած բազմաթիվ զրույցներով արձանագրեցինք ամենահասկանալի տպավորությունը՝ Հայաստանից ժամանած մեր ուխտավորների մեծ մասն առաջին անգամ էին եկել ուխտի, եւ բոլորին համակել էր մի նվիրական զգացում՝ անել ավելին, որպեսզի մեր նահատակների հիշատակը հավերժացնենք հզոր ու ազատ հայրենիքում՝ ուխտելով նրանց սրբազան շիրիմներին, իսկ Սուրեն սրբազանի խոսքով. «Երկու վեհափառների միասնական ընթացքը դեպի Դեր Զոր գեղեցիկ գրավականն էր Հայ եկեղեցու ու ժողովրդի միության եւ մեր հայրենիքի անսասանության»:

Վերջում ավելացնենք, որ բազմաթիվ ուխտավորների շարքում էին նաեւ սփյուռքի եւ Հայաստանի հասարակական, մշակութային, գիտության եւ կրթության նշանավոր գործիչներ, ինչպես նաեւ Սահմանադրական դատարանի նախագահ Գագիկ Հարությունյանն ու 1700-ամյակի պետական հանձնաժողովի փոխնախագահ Խոսրով Հարությունյանը:

Միջոցառումների կազմակերպմանն իրենց մեծ նպաստը բերեցին Բերիո թեմի առաջնորդարանը, Սիրիայում ՀՀ դեսպանությունը եւ Հալեպում գլխավոր հյուպատոսությունը:

ՄԻՋՊԵՏԱԿԱՆ

Լիբանանի նախագահ Էմիլ Լահուդի Հայաստան պետական այցի առիթով

Հարցազրույց Հայաստանում Լիբանանի դեսպան Թոնի Բաղավիի հետ

Ինչպես տեղեկացրել ենք, առաջիկա մայիսի 4-5-ը (սխալմամբ գրել էինք մայիսի 2-4-ը) պետական այցով Հայաստան կժամանի Լիբանանի Հանրապետության նախագահ Էմիլ Լահուդը: Լիբանանի եւ Հայաստանի միջեւ հարաբերությունների զարգացման տեսակետից շատ կարեւոր այդ այցի օրակարգի եւ մանրամասնությունների մասին դեռ առիթ կունենանք տեղեկացնելու: Մինչ այդ, հարմար գտանք մեր ընթերցողներին ներկայացնելու Հայաստանում Լիբանանի դեսպան պրն Թոնի Բաղավիի հետ հարցազրույց, որն ըստ էության կարեւորում է այդ այցի նշանակությունը երկու երկրների ու երկու ժողովուրդների հարաբերությունների զարգացման տեսակետից:

– Պարոն դեսպան, ինչպե՞ս եք գնահատում նախագահ Էմիլ Լահուդի այս այցի նշանակությունը:

– 1991 թ. Հայաստանի անկախության հռչակումից հետո առաջին այցելությունն է Լիբանանի Հանրապետության որեւէ նախագահի: Մենք հիշում ենք, որ անցյալ տարվա փետրվարին նախագահ Ռոբերտ Քոչարյանն այցելեց Լիբանան եւ հրավիրեց նախագահ Լահուդին Հայաստան: Երկու երկրների բարձրաստիճան պատասխանատուների փոխադարձ այցելությունները չեն դադարել երկու երկրների միջեւ՝ 1992 թ. դիվանագիտական հարաբերությունների հաստատումից հետո: Ճիշտ է նաեւ, որ երկու կողմերի՝ հայ եւ լիբանանցի գործարարների այցերը կարեւոր դեր են խաղացել մեր տնտեսական եւ առեւտրական հարաբերությունների զարգացման մեջ:

Ամենաբարձր մակարդակով այս այցը կկատարվի հատկապես այն ժամանակ, երբ Լիբանանը թեւակոխել է վերականգնման ու վերակառուցման նոր փուլ՝ նախագահ Լահուդի ընտրությամբ, որն իր պաշտոնավարման կարգախոս ընտրեց օրենքի ու ինստիտուտների պետության կայացումը:

Վերոհիշյալ շրջանակների մեջ է մտնում վարչապետ Ռաֆիկ Հարիրիի գլխավորած կառավարության քաղաքականությունը, որը ծեռնամուխ է եղել իրավական, տնտեսական եւ վարչական բարեփոխումների ծրագրի իրականացմանը՝ հետամուտ լինելով գլխավորապես հետեւյալ նպատակների իրականացմանը. լիբանանյան տնտեսության արդիականացում ու տնտեսական աճի ամրապնդում, մասնավոր սեկտորի այնպիսի զարգացում, որը թույլ կտա տնտեսական աճի շարժիչի դեր կատարելու, համաշխարհային տնտեսությունում Լիբանանի ինտեգրացում՝ տնտեսական ազատական քաղաքականության որդեգրման միջոցով, ինչպես նաեւ միջազգային առեւտրի շարժի հեշտացում եւ դրամական ու ֆինանսական կայունության ապահովում:

– Ինչպե՞ս եք բացատրում այս եզակի հարաբերության գոյությունը Հայաստանի եւ Լիբանանի միջեւ:

– Հայաստանի ու Լիբանանի միջեւ հատուկ հարաբերություն գոյություն ունի, որը Լիբանանում հայկական աշխույժ եւ կենսունակ համայնքի գոյության վրա է հիմնվել, որն անխոնջ աշխատում է զարգացնել ընկերային, մշակութային եւ տնտեսական հարաբերությունները մեր երկրների միջեւ: Այս հատուկ հարաբերությունը հիմնված է նաեւ այն իրականության վրա, որ հայ համայնքն անբաժան մասնիկն է Լիբանանի քաղաքական եւ տնտեսական համակարգերի, որը կարեւոր դեր է խաղում Լիբանանի զարգացման մեջ՝ առանց մոռանալու իր ընկերային, մշակութային էթնիկ արժեքները, մայր հայրենիքի հետ կապերը: Սա հարստության աղբյուր է երկու երկրների համար եւ անկյունաքարը Լիբանանի ու Հայաստանի ապագա համագործակցության:

– Քաղաքացիական երկարամյա պատերազմից հետո Լիբանանը բռնել է վերակառուցման եւ վերականգնման ուղին: Նախագահ Լահուդի իշխանության օրո՞ք ինչպիսի՞ աշխատանքներ է ծեռնարկում պետությունը՝ տնտեսական բարգավաճումը խթանելու եւ քաղաքական կայունությունն ու անվտանգությունն ապահովելու համար:

1990 թ. սկսած Լիբանանը երկրի ներքին անվտանգության ամրապնդման ու քաղաքական կայունության հաստատման խորը եւ արագ քայլերի դիմեց: Երկրի քաղաքական ինստիտուտներն էլ ավելի ամրապնդվեցին 1998 թ. վերջերին Լիբանանի Հանրապետության նոր նախագահ Էմիլ Լա-

– Ցարդ ինչպիսի՞ համաձայնագրեր են ստորագրվել Լիբանանի եւ Հայաստանի միջեւ:

– 1995-98 թթ. մի շարք համաձայնագրեր ստորագրվեցին Լիբանանի եւ Հայաստանի միջեւ՝ տնտեսական, առեւտրական, մաքսային, ցամաքային եւ տրանսպորտային, զբոսաշրջության, կրթության եւ մշակույթի բնագավառներում: Այս բոլոր համաձայնագրերն ամբողջովին կամ մասնակի գործադրության են դրվել: Մեր հույսը մեծ է, որ Լիբանանի վսեմաշուք նախագահ Էմիլ Լահուդի այցը Հայաստան կնպաստի ջերմ հարաբերությունների զարգմանը եւ խորացմանը երկու երկրների միջեւ:

– Ի՞նչ խոսք ունեք փոխանցելու Հայաստանի եւ սփյուռքի ընթերցողներին:

– Պետք է շեշտեմ, որ հայ-լիբանանյան հարաբերությունները երկու տարբեր երկրների միջեւ գոյություն ունեցող կապերից շատ ավելին են: Մարդկային, մշակութային, ընկերային կապերը, որոնք գոյություն ունեն լիբանանցի եւ հայ ժողովուրդների միջեւ, նրանց դարձնում են եղբայր ժողովուրդներ: Ահա այս է հզոր հիմքը, որի վրա կառուցում ենք մեր այսօրվա եւ ապագայի հարաբերությունները, որպեսզի արդյունավետ եւ կառուցողական համագործակցությունը շարունակվի մեր երկու երկրների ու ժողովուրդների բարօրության համար:

Հարցազրույցը վարեց
ՀԱՄՈ ՄՈՍԿՈՖՅԱՆԸ

Հրեա գիտնականները դատապարտում են Շիմոն Պերեսի տխրահռչակ հայտարարությունը

Իսրայել Չառնի. «Որպես հրեա ես ամաչում եմ...»

Պրոֆ. Իսրայել Չառնին գործադիր տնօրենն է Երուսաղեմի «Հոլոքոստի եւ ցեղասպանության ինստիտուտի» եւ գլխավոր խմբագիրը 1999-ին հրատարակված «Ցեղասպանության հանրագիտարանի»: Հեղինակ է Ցեղասպանության եւ Հոլոքոստի թեմայի շուրջ գրված բազմաթիվ հոդվածների ու գրքերի: Վերջերս «Թըրքիշ դեյլի նյուզ» թերթում տպագրված Իսրայելի արտգործնախարարի հայտարարություններին անդրադառնալով՝ Չառնին հրատարակության խնդրանքով հետեւյալ բաց նամակն է ուղարկել «Ցեղասպանության ռեսուրսների հայկական կենտրոնին» (Ռիչմոնդ, Կալիֆոռնիա), որը թարգմանաբար ներկայացնում ենք մեր ընթերցողներին:

«Հարգարժան պրն Պերես

Խորին հարգանքներս եմ Ձեզ հայտնում Իսրայելի զարգացմանն ու անվտանգությանը, ինչպես նաեւ խաղաղության հաստատմանն ուղղված Ձեր ջանքերի եւ իսկայական ներդրումների համար:

Բայց եւ այնպես պետք է նշեմ, որ երկար տարիներ իմ առանձնաշնորհյալ իրավունքն եմ համարել չհամաձայնել Ձեզ հետ Հայկական ցեղասպանության հարցի շուրջ: Թվում է, թե թուրքերի հետ խիստ կարեւոր հարաբերություններ զարգացնելու Ձեր ցանկությունը պարտադրում է Ձեզ շրջանցել 1915-20 թթ. Հայկական ցեղասպանության հարցը:

(Հիշեցնեմ, որ 1982-ին հեռախոսային մի զրույցում Դուք ինձ խորհուրդ տվեցիք չընդգրկել հայերի հարցը Թել Ավիվում կազմակերպված Հոլոքոստին եւ Ցեղասպանությանը նվիրված միջազգային առաջին կոնֆերանսի օրակարգում: Այդ ժամանակ ես որոշեցի տեղի չտալ Հայկական ցեղասպանությանն առնչվող զեկուցումները ծրագրից հանելու արտգործնախարարի Ձեր ճնշումներին):

Ըստ Անկարայի թերթերից մեկում տպագրված լրատվության (ապրիլ 11, 2001 թ.), ինձ թվում է, թե Դուք անցել եք բարոյական մի սահմանագիծ, որը ոչ մի հրեա իրավունք չի վերապահում իրեն անցնելու: Լրատվության մեջ Ձեր խոսքերն են մեջբերված, որտեղ ասում եք. «Մենք մերժում ենք Հոլոքոստի եւ հայկական անհիմն պնդումների միջեւ հավասարության նշան դնելու ամեն մի փորձ: Հոլոքոստին հավասարազոր ոչինչ տեղի չի ունեցել: Այն, ինչ հայերին է բաժին ընկել, ողբերգություն է, բայց ոչ ցեղասպանություն»:

Արձանագրեմ պատմության համար, որ 2000 թ. Ֆիլադելֆիայում կայացած կոնֆերանսի ժամանակ Հոլոքոստն ուսումնասիրող մեծ թվով գիտնականներ, այդ թվում նաեւ իսրայելցի պասմաբաններ, հրապարակային մի դեկլարացիա ստորագրեցին, որով ընդունեցին, որ Հայկական ցեղասպանությունը փաստացի իրողություն է:

Նշեմ նաեւ, որ 1997-ին Ցեղասպանության հարցերով զբաղվող գիտնականների ասոցիացիան, որպես մի ամբողջական հավաքականություն, պաշտոնապես քվեարկեց հօգուտ մի որոշման, որը հաստատում էր հայերի ընդգրկուն ցեղասպանության ենթարկված լինելու փաստը:

Չհամաձայնելով Ձեզ հետ, այնուամենայնիվ գտնում եմ, որ միգուցե Ձեր պարտքն էր, Իսրայելի պետության պահանջների լայն հեռանկարներից ելնելով, շրջանցել թեման կամ դադարել այդ հարցը բարձրացնելուց Թուրքիայի առաջ, սակայն որպես հրեա եւ որպես իսրայելցի ես ամաչում եմ, որ Դուք այնքան հեռու եք գնացել, որ մտել եք Հայոց ցեղասպանության փաստացի ժխտման ոլորտը, որը հավասարազոր է նաեւ Հոլոքոստի ժխտմանը»:

Հարգանքներով՝

Պրոֆ. ԻՍՐԱՅԵԼ ՉԱՌՆԻ
Գործադիր տնօրեն Երուսաղեմի
Հոլոքոստի եւ
Ցեղասպանության ինստիտուտի

Բաց նամակ ամերիկահայերին

Այս վերնագրով հոդվածը տպագրելու խնդրանքով Նյու Յորքի համալսարանի «Ռեմարկ» ինստիտուտի գիտաշխատող, փիլիսոփայական գիտությունների դոկտորի աստիճանի թեկնածու եւ Էմորի համալսարանի պատմության դասախոս Ջոնաթան Էրիկ Լյուիսը, որը վերջին շրջանում զբաղվում է Հայկական ցեղասպանության եւ հայերի ու հրեաների պատմական առնչությունների հարցերով, դիմել է, որքան էլ զարմանալի թվա, ոչ թե համապատասխան հրեական կամ ամերիկյան, այլ հայկական մամուլին: Հեղինակի հետ առաջին ծանոթությունը կայացնելու նպատակով հոդվածը որոշ կրճատումներով թարգմանաբար ներկայացնում ենք մեր ընթերցողներին, համաձայն չլինելով հանդերձ նրա մի շարք մտքերի հետ:

Մեծ տխրությամբ իմացա Հայկական ցեղասպանության վերաբերյալ Իսրայելի արտգործնախարար Շիմոն Պերեսի հայտարարությունների մասին: Ինչպես դոկտ. Իսրայել Չառնին է նկատել նման մի նամակում, պրն Պերեսը հատել է մի սահմանագիծ, որը ոչ մի իսրայելցի կամ հրեա երբեւէ չպետք է հատի:

Այս տողերը գրում եմ որպես ամերիկացի մի հրեա, որը սերտ կապեր ունի բոլոր հրեաների հետ, լինեն նրանք աշխարհիկ, թե կրոնավոր:

Գրում եմ այս տողերը որպես մեկը, որը հիանում էր խաղաղության մարտիկ Շիմոն Պերեսով, որ ամեն ջանք գործադրեց արդարացի ու երկարատեւ խաղաղություն հաստատելու Իսրայելի ու Պաղեստինի միջեւ:

Ես ծոռն եմ Ռուսաստանից եւ Ավստրոհունգարիայից փախած հրեա արտագաղթողների, որոնք առավել բարվոք կյանքի ակնկալիքով հանգրվանել են Նյու Յորքում: Ճանապարհորդել եմ շատ վայրերում եւ զրուցել շատ մարդկանց հետ: Ականատես եմ եղել հակասեմիտիզմի վիրուսին եւ բազմիցս մոտիկից շփվել մոլեռանդության երեւույթի հետ:

Գրում եմ այս նամակը որպես հրեա, որը չի կարող հոգեկան եւ զգացական կապ չզգալ հայ ժողովրդի հետ, եւ որպես պատմաբան, որը հավատում է, որ Ամերիկայի նման ազատ հասարակությունում պատմաբաններն ընդհանրապես, եւ հրեա պատմաբանները մասնավորապես, բարոյական պարտք ունեն բացահայտորեն խոսելու ստելության, մոլեռանդության եւ կեղծարարության դեմ:

Եվ ամենակարեւորը, գրում եմ որպես Նյու Յորքի հրեական համայնքի ակտիվ մի անդամ, որն ամաչում է Հայկական ցեղասպանության հարցի վերաբերյալ իր համայնքում տիրող լռության մեղսակից մտնոլորտից:

Իսրայելը իրավունք ունի որոնելու զինվորական դաշնակցություն Թուրքիայի նման պետությունների հետ: Իսրայելն իրավունք ուներ Հայկական ցեղասպանության հարցի վերաբերյալ պաշտոնական դիրքորոշում չորդեգրելու, քաջ իմանալով, որ ճանաչման ցանկացած պաշտոնական մի ակտ անդառնալի վնաս կարող է հասցնել հրեական պետությանը: Բարոյական չլինելով հանդերձ, նման դիրքորոշումը հասկանալի եւ հանդուրժելի է: Սակայն Իսրայելը երբեք եւ ոչ մի դեպքում չպետք է օգնի կամ խրախուսի նրանց, ովքեր հրաժարվում են ցեղասպանությունը ճանաչելուց:

Այնպիսի մի ժամանակ, երբ գասումն ու բարկությունն է հասկանալիորեն պատել հայ համայնքին՝ պրն Պերեսի եւ Իսրայելի պետության դիրքորոշումների առնչությամբ, ցանկանում եմ հիշեցնել, որ կան հրեա այլ քաղաքագետներ, ինչպես Յոսի Բեյլին եւ Յոսի Սարիդը, որոնք բացահայտորեն արտահայտվել են ի պաշտպանություն հայ ժողովրդի: Բայց ավելի մեծ թվով իսրայելցի դիվանագետներ պատրաստ են հստակ խոսել այդ մասին:

Հիշեք նաեւ, որ Իսրայելում եւ Միացյալ Նահանգներում Հոլոքոստն ուսումնասիրող հրեա գիտնականների մեծամասնությունը իրազեկ է Հայկական ցեղասպանության փաստին եւ անտարբեր չէ դրա նկատմամբ:

Ես ոչ մի ձեւով չեմ անտեսում կամ ներում պրն Պերեսի հայտարարությունները: Ընկերներ, ես չեմ կարող ներողություն խնդրել այդ խոսքերի համար, քանի որ ես չեմ արտասանել դրանք: Բայց կարող եմ ասել, որ համաձայն չեմ եւ շարունակելու եմ համաձայն չլինել պրն Պերեսի հետ: Որպես հրեա, որը մեծացել է հիանալով պրն Պերեսով, կարող եմ ասել, որ այժմ շփոթված եմ նրա խոսքերից: Ես շարունակելու եմ իմ հրեա համաքաղաքացիներին լուսաբանել հայոց պատմության ողբերգությունները:

Մի թողե՛ք, խնդրում եմ, որ իսրայելցի պաշտոնական անձնավորության այդ չարաբաստիկ արտահայտությունը խաթարի հայերի ու հրեաների միջեւ գոյություն ունեցող պատմական կապերը: Մեր երկու ժողովուրդներն էլ ճաշակել են ցեղասպանությունը, եւ ունենք շատ ընդհանուր բաներ, որպեսզի այժմ մեկս մյուսի դեմ դուրս գանք: Մի՛ համաձայնեք պրն Պերեսի հետ, բայց խնդրում եմ Ձեր բարկությունն ու հիասթափությունը արտահայտեք բարեկիրթ եւ կառուցողական ձեւով:

Հայերի եւ հրեաների համար սրանք հիշատակի շաբաթներ են: Հայերն ու հրեաները հիշելու են ընդմիշտ բոլոր նրանց, ովքեր ջարդվեցին Անատոլիայում եւ Կովկասում 1914-23 թվերին եւ նրանց, ովքեր մահացան Եվրոպայում 1939-45 թվերին: Հիշելու ենք բոլոր նրանց, ովքեր կոտորվեցին սիրիական անապատներ բռնագաղթելիս կամ լեհական բնաշխարհի երկայնքով ձգվող համակենտրոնացման ճամբարներում: Հիշելու ենք բոլոր նրանց, ովքեր մահացան սոսկ հայ կամ հրեա ծնված լինելու համար: Հիշելու ենք այն բոլոր քրիստոնյաներին, ովքեր փրկեցին հրեաներին եւ այն բոլոր թուրք լրագրողներին եւ պատմաբաններին, որոնք ընդունում են եւ ճանաչում Ցեղասպանության փաստը: Հիշելու ենք եւ երբեք չենք մոռանալու նրանց: Յոմ Հաշոայի՝ հրեա զոհերի հիշատակի այս օրը ես սգալու եմ նաեւ բոլոր նրանց հիշատակը, ովքեր զոհվեցին Հայկական ցեղասպանության ժամանակ եւ իմ համաքաղաքացիներից պահանջելու եմ նույնը:

Մշակույթ

Մարդկային կյանքի երկու առանձնահատկություններ՝ անձնուրաց ստեղծագործություն եւ անասելի տանջանքներ մարմնավորող «Ներդաշնակության եւ պոլիֆոնիայի հազվագյուտ վարպետի» անմահ Կոմիտասի մինչ այժմ երբեք չուսումնասիրված խելագարության հոգեբանական վերլուծությանն է նվիրված վերջերս Կոմիտաս ինստիտուտի (Նյու Ջերսի, ԱՄՆ) հրատարակած **Ռիտա Սուլահյան-Գույումջյանի «Խելագարության հնաբանական ուսումնասիրություն: Կոմիտաս: Հայկական մի սրբապատկերի դիմանկարը»** վերնագրով գիրքը:

Կոմիտասի խելագարության հոգեբանական ուսումնասիրությունը

Ըստ «AGBU» (ՀԲԸՄ) եռամսյա պարբերականի այս տարվա մարտյան համարի տվյալների, հեղինակը ծնվել է Բեյրութում: Հինգ երեխաներից ամենակրտսերն է եղել: Սովորել է Երեւանում: Ամուսնացած է եւ ունի մի որդի, որն այժմ իրավաբան է աշխատում Տորոնտոյում: Հեղինակի ընտանիքը Կանադա է գաղթել 1976-ին: Տասներկու տարի առաջ, ընդհատելով իր մասնագիտական աշխատանքը որպես հոգեբույժ Մոնրեալի Մկգիլ համալսարանին կից գործող Սբ. Մարիի անվան հիվանդանոցային կենտրոնում, Ռիտան ձեռնամուխ է լինում ուսումնասիրելու Կոմիտասի խելագարության հոգեբանական պատճառները: Իր աշխատանքներին ընկերանում է մի մարդ, որը հետագայում դառնում է նրա ամուսինը: Երկուսն էլ որոշում են մասնագիտանալ բժշկության մեջ, չնայած սկզբնական նախասիրությունները տարբեր են լինում. Ռիտայինը՝ գրականություն, իսկ ամուսնունը՝ ճարտարապետություն:

Կոմիտասի կյանքը Ռիտան ուսումնասիրել է տարբեր վայրերում՝ Երեւանում, Ֆրանսիայում, Վիեննայում, Բեռլինում եւ Թուրքիայում, որտեղ այցելել է այն առաջին հիվանդանոցը, ուր տեղափոխվել է երգահանը ցեղասպանությանն ականատես լինելուց անմիջապես հետո:

«Այդ վայրերն այցելելիս սիրտս ճմլվում էր, ուժգին բաբախում: Պատկերացնում էի, թե նա այնտեղ է, այն սենյակում, ուր աշխատում եմ: Փակում էի աչքերս եւ տեսնում նրան սենյակում շրջելիս: Չափազանց հուզիչ էր այդ ամենը», պատմում է Ռիտան պարբերականի էջերում, որտեղ նաեւ «Սիրո աշխատանք» է կոչում իր կատարածը:

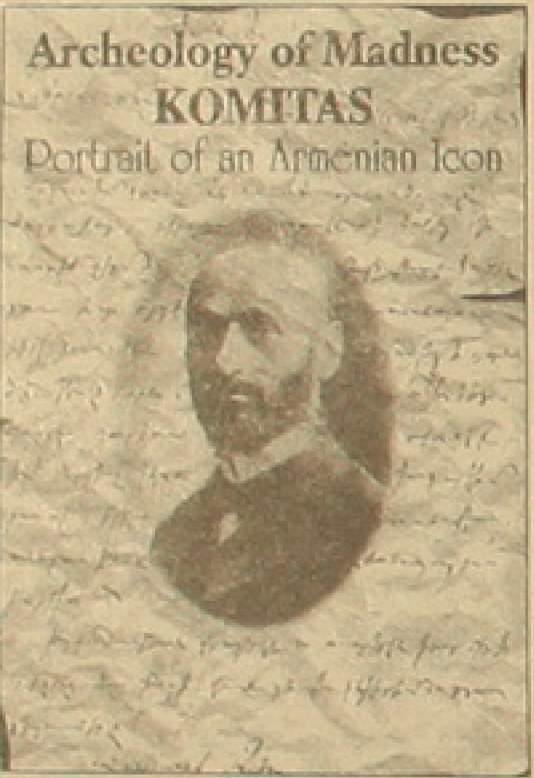

Փաստաթղթերի հետ ծանոթանալիս Արամ Անտոնյանի գրառումները եղել են ամենատպավորիչները: Անտոնյանը Կոստանդնուպոլսում նրանց թվում է եղել, ովքեր Կոմիտասի հետ ձերբակալվել են, բանտարկվել, իսկ հետագայում նաեւ քշվել դեպի Սերայ-Բուռնու, Հայդարփաշա եւ, ի վերջո, Չանղըրիի մահվան ճամբարը: Այդ գրառումները հազվագյուտ «պատուհան» են, ըստ Ռիտայի, դեպի այն անասելի տառապանքները, որոնց ենթարկվել են անմեղ մարդիկ եւ որոնք դարձել են Կոմիտասի մտավոր հավասարակշռությունը կորցնելու հիմնական պատճառները:

Երկու հարյուր քառասուն էջանոց գիրքը լի է մարդկայնությամբ: Այնտեղ, ըստ գրախոսականի, ամենայն մանրամասնությամբ նկարագրված են անզուգական վարդապետի նվիրական կյանքի պատմական, հոգեբանական, կրոնական եւ երաժշտական դրվագները: «Ընթերցելուց հետո մտերմիկ մի անձնավորություն է դառնում Կոմիտասը», գրում է Նիկոլ Վարդանյանը պարբերականի էջերում:

Հեղինակը Կոմիտասի մտավոր հավասարակշռության կորուստն ախտորոշել է «հետվնասվածքային սթրեսային խանգարում», որն, ըստ նրա, քիչ ուսումնասիրված ոլորտ է: Այդ իսկ պատճառով նա այժմ փորձում է Կանադայում հիմնել մի կենտրոն՝ հատուկ այդ հիվանդությամբ տառապողներին բուժելու նպատակով: «Նման ուսումնասիրությունների չեմ հանդիպել ոչ իսկ հրեական գրականության անգլերեն թարգմանություններում», ասել է նա եւ հույս հայտնել, որ երիտասարդների միջոցով փորձելու է վառ պահել հանճարեղ երգահանի եւ բանահավաքի ոգին: Գրականության, երաժշտության եւ անձնուրաց ստեղծագործության շնորհիվ երիտասարդները պետք է թոթափեն իրենց ուսերից զոհվածի ու պարտվածի հոգեբանությունը եւ փոխարենը կրեն ազգային հպարտության հոգեբանությունը: «Եթե կարողանամ հասնել դրան, հավաստացած եմ, որ Կոմիտասի երազանքն իրականություն դարձած պիտի լինի», նշել է Ռիտան վերջում:

Հ. Ծ.

Գրքի արժեքը կրկին կարեւորվում է

Սեմինար՝ նվիրված հեղինակային իրավունքին

Ապրիլի 17-20-ը Ծաղկաձորում անցկացվեց «Գիրքը, հեղինակային իրավունքը եւ հրատարակչական գործարարությունը (բիզնեսը)» թեմայով սեմինար, որի հովանավորն էր Բաց հասարակության ինստիտուտի օժանդակության հիմնադրամի հայաստանյան գրասենյակը: Կազմակերպիչն էր Հրատարակիչների ազգային ասոցիացիան: Սեմինարը ղեկավարում եւ վարում էր միջազգային բարձր կարգի մասնագետ Լիմեր Օուենը (Լոնդոն), որի մասնագիտական գիրքն այժմ թարգմանվում է հայերեն եւ պատրաստվում հրատարակության: Հայաստանում առաջին անգամ անցկացվող նման բնույթի սեմինարին մասնակցում էին գրքի հրատարակության եւ վաճառքի, հեղինակային իրավունքների պահպանմամբ շահագրգռված կազմակերպությունների ներկայացուցիչներ՝ հրատարակիչներ, պոլիգրաֆիստներ, գրավաճառներ, ՀՀ տեղեկատվության եւ գրահրատարակչության վարչության, Ազգային գրադարանի, Ազգային գրապալատի, գրողների միության եւ գրականության ինստիտուտի աշխատակիցներ:

Հիմնարար խոսակցություն գնաց այն մասին, որ այժմ ողջ աշխարհում շատ ավելի շահավետ է հեղինակային իրավունքների հարցերով զբաղվելը: Կարեւոր է համարվում, **թե տվյալ երկիրն անդամագրվա՞ծ է Բեռնի 1886 թ. կոնվենցիային**, ըստ **որի խստորեն պահպանվում է հեղինակային ամեն իրավունք**: 190 երկրների շարքում է նաեւ Հայաստանը, որի Ազգային ժողովը հոկտեմբերի 18-ին այդ կոնվենցիային մեր երկրում օրենքի ուժ տվեց:

Սեմինարը, որը նվիրված էր հեղինակային իրավունքի գրքի եւ գրահրատարակության մասով, լուրջ խոսակցություն էր հեղինակային իրավունքի երկու գերիշխող ուղղությունների մասին: Լոնդոնից ժամանած փորձագետն աշխատեց հիմնավորել այսպես ասած «անգլո-սաքսոնական տարբերակը», ըստ որի առաջնային է համարվում հրատարակչության, այլ ոչ թե ստեղծագործողի հեղինակային իրավունքը: Ի հակակշիռ այս փաստարկման Հայաստանի հեղինակային իրավունքների ազգային գործակալության պետի տեղակալ Սուսաննա Ներսիսյանն առաջադրեց ստեղծագործողի (այդ դեպքում՝ գրողի) իրավունքների առաջնայնությունը: Երկկողմանի փաստարկները լրացնում էին միմյանց:

Սեմինարի օրերին Ծաղկաձորում բացվել էր հայկական գրքի ցուցահանդես: Լավագույններն արժանացան մրցանակների:

Ինչպես հաղորդեց Հրատարակիչների ազգային ասոցիացիայի նախագահ Վահան Խաչատրյանը, Հայաստանում անցկացվող այս երրորդ սեմինարը (առաջինին մասնակցել էին փորձագետներ Գերմանիայից եւ ԱՄՆ-ից) վերջին մեկ ամսվա ընթացքում բավականին օգտակար եղավ մեզ համար:

Ս. Գ.

Սիրեցեք միմյանց

Օրերս լույս տեսավ բանաստեղծական չորս ժողովածուի հեղինակ Ժաննա Հակոբյանի առաջին արձակ ստեղծագործությունը՝ «Արեւոտ արցունքներ» վիպակը, որտեղ պատկերված է մտավորականության, մասնավորապես նկարիչների, գրողների, արվեստին նվիրված մարդկանց կյանքը: Իշխող գաղափարը տագնապն է ստեղծագործող անհատի ճակատագրի համար: Գեղարվեստական պայծառ երեւակայության շնորհիվ գրողին հաջողվել է ստեղծել այնպիսի կերպարներ, որոնք շատ իրական են, այսինքն՝ մտացածին չեն: Սա է վիպակի մեծագույն արժանիքներից մեկը: Ու յուրաքանչյուր կերպար բնութագրելիս մեր առաջ հառնում է բանաստեղծուհու հոգին՝ նուրբ, զգայուն, ջերմառատ ու սիրատոչոր: Հերոսներից ամեն մեկն ինչքան էլ թախծում է, հոգեցունց վիճակներ ապրում, բայց չի թեւաթափվում, քանզի ծարավ է սիրո, այն մեծ սիրո, որի համար պատրաստ է անձնազոհության: Ավելին. առանց սիրո ծարավի նրանք չեն կարող հագեցնել նաեւ ստեղծագործելու տենչը: Գրողի երազանքն է, որ արվեստագետի սիրտն իր կատարելությամբ հավասարվի տաղանդին, այն տաղանդին, որը դարեր ի վեր արհամարհել է բնության եւ աշխարհիկ հասարակության կողմից ստեղծված բոլոր պայմանականությունները: Եվ դա բացարձակ ճշմարտություն է, քանի որ նկարիչը, բանաստեղծը, արվեստագետն ինչքան էլ թաքնված մնա իր ստեղծած աշխարհի կենտրոնում, տեսանելի է միայն իր ստեղծագործությունների մեջ, տեսանելի է իր հզոր, անկրկնելի սիրո շնորհիվ: Վիպակի սյուժեն ամբողջությամբ զարգանում է Քնարի սիրո պատմության շուրջը: Նրա ծանր ճակատագրի ողջ պատմությունը Հակոբյանը ներկայացնում է բնական ուժով: Այստեղ փայլում է նաեւ հայ կնոջ մտքի ուժը եւ հոգեկան ներքին հարստությունը: Նա գեղեցկության բանաստեղծական մի իսկական մարմնավորում է: «Մենակ ու անտեր մարդը գուցե ավելի անօգնական է, քան միբեւանի թռչունը: Սերը մշտապես սնունդ է տալիս երկնածին էակին, կարգավորում նրա արյան շրջանառությունը, դարձնում առույգ, կենսունակ: Այնինչ առանց սիրո մարդ հյուծվում է ֆիզիկապես եւ հոգեպես»: Վիպակում հստակորեն ընդգծված է մի թեմա, որի հիմքում ընկած է սիրո ու միայնության խնդիրը: Հանուն սիրո վիպակի գլխավոր հերոսուհին հանդուրժում է ֆիզիկապես ու հոգեպես հիվանդ ամուսնուն՝ Հայկին, որը գիտակցելով կնոջ սիրո ուժը, այնուհանդերձ, առաջին ցավը նա է պատճառում: Արա՝ զղջալով, ինքնըստինքյան դուրս է շպրտվում սիրո հորձանուտից եւ մեռնում օտար միջավայրում՝ մենակության մեջ: Հեղինակը ափսոսանքով է խոսում Հայկի ողբերգական ճակատագրի մասին, որովհետեւ նա ամենից առաջ բնատուր շնորհք ունի, նկարիչ է, երազում է ցուցահանդեսների մասին, բայց կործանվում է հարազատների մեղքով: Ի տարբերություն Հայկի, Հովիկը, որ նույնպես նկարիչ է, համառ է, ունի կամքի ուժ, ու սերն էլ նրան նորանոր լիցքեր է հաղորդում՝ բազմաթիվ կտավներ ստեղծելու համար: Ուրիշ է բանաստեղծ Պարույրի ստեղծագործական ճակատագիրը: Նա միջոցներ չունի գիրքը տպագրելու համար, քանի որ ծախսերը շատ են: Եվ հեղինակի համակրանքը ուժեղ, հեռատես ստեղծագործող անհատի, մտավորականի, գիտնականի կողմն է: Սակայն ինչպես այս հերոսները, այնպես էլ ուրիշ կերպարներ, ինչպիսիք են Վահեն, Գագիկը, թույլ են սիրո մեջ: Նրանք նաեւ տղամարդկանց տիպական կերպարներ են, այսինքն՝ ուժեղ հրապուրվել գիտեն, բայց չեն կարողանում պայքարել սիրո համար: Ու հերոսներից յուրաքանչյուրը տառապում է յուրովի միայնության մեջ, իսկ միայնությունն, ինչպես Տերյանն է բնութագրել, «մարդու ամենասարսափելի վիճակն է»: Միայնություն զգում են՛ եւ երիտասարդ տղամարդիկ ու կանայք, ե՛ւ Փառանձեմ տատիկը: Կարճ ասած՝ մենակության հետ չի հաշտվում մարդկային ոչ մի տարիք, քանզի բնության մեջ էլ կենդանիներն ու թռչունները մենակ ապրել չեն կարող: Իսկ մենակությանը խաչելու համար գրողն ուզում է, որ մարդը ընդունակ լինի իսկապես անսահման սիրելու, նվիրվելու մեկին, ի վիճակի լինի մաքառելու իր սիրո համար: Այդպիսի իդեալական կերպար է վիպակում Տիգրանի կերպարը, որի գեղեցիկ գործողությունները լի են անակնկալներով ու ջերմությամբ: Նրան հաջողվում է երջանկացնել բազում հիասթափություններ ապրած Քնարին: Ահա ապրելու, ստեղծագործելու բարձրագույն չափանիշը: Չէ՞ որ կյանքում էլ միշտ հաղթում է նա, ով ուժեղ է, անզիջում, համառ՝ իր կամքով, բնավորությամբ, սիրով, այն կարոտով, որ ընդունակ է զարմացնելու բյուր մարդկանց. «Ինչո՞ւ հաճախ մեզնից յուրաքանչյուրը կարոտախտով է տառապում նույնիսկ այն ժամանակ, երբ մեր կողքին է մեզ համար սիրելի անձը: Ինչո՞վ բացատրել»: Իսկ այդ բացատրությունը գուցե շատ պարզ է՝ սիրեցեք միմյանց: Ու ասվածաշնչյան այդ երկու հասիկ խոսքերի մեջ է ամփոփված յուրաքանչյուրիս կյանքի իմաստը: Ուրեմն՝ ապրենք սիրելով, մաքառենք սիրո թեւերով ու մարդկային թուլությունների, մեղքերի համար կարողանանք բաց ճակատով մտնել Աստծո խորան ու դարձյալ աղոթենք սիրելով: Այս է ասվածաշնորհ բանաստեղծուհու, նաեւ արձակագրի եւ վիպակի գերագույն նպատակը:

ՇՈՒՇԱՆԻԿ ԿԱՐԱՊԵՏՅԱՆ
Գեղարվեստի ակադեմիայի
ուսանող

Փարիզում բացվել է Կառլեն Չավուշյանի ցուցահանդեսը

ԵՐԵՎԱՆ, 26 ԱՊՐԻԼ, ԱՐՄԵՆՊՐԵՍ: Երեւանցի նկարիչ Կառլեն Չավուշյանի շուրջ 40 կտավ եւ կցավ է ներկայացված Փարիզի Արվեստների ինտերնացիոնալ սալոնում բացված ցուցահանդեսում:

60-ամյա Կառլեն Չավուշյանը Երվանդ Քոչարի աշակերտն է: Ավարտելով գեղարվեստական ուսումնարանը, իսկ ապա նաեւ ինստիտուտը՝ նա շուրջ 40 տարի հաջողությամբ աշխատում է կերպարվեստի տարբեր բնագավառներում: Նրան մեծ հռչակ բերեցին կաղապարային պլակատները: Այս ժանրի մի շարք աշխատանքներ բարձր գնահատականի են արժանացել Բեռլինում, Վարշավայում, Բուդապեշտում կայացած ցուցահանդեսներում: Կառլեն Չավուշյանը հաջողության է հասել նաեւ դիզայնի բնագավառում: Նա ստեղծել է տասնյակ գեղարվեստա-կոնստրուկտորական մշակումներ, իսկ Մոսկվայում կայացած երիտասարդության եւ ուսանողների համաշխարհային ցուցահանդեսում Հայաստանի տաղավարի ձեւավորման համար նրան շնորհվել է ոսկե մեդալ:

Նկարչի ստեղծագործությանը կարելի է ծանոթանալ Հայաստանի, Եվրոպայի երկրների շատ թանգարաններում, իսկ Նոր Նորքում գտնվող նրա արվեստանոցի դռները բաց են բոլորի առջեւ:

ԱԶԳ

Մարզական

«ԱԶԳԻ» ՀԱՐՑՈՒՄԸ

Հայաստանի կեսդարյա ֆուտբոլի լավագույնները

«Ազգը» արդեն անդրադարձել է «Ֆուտբոլ+» շաբաթաթերթի անցկացրած հարցմանը (տե՛ս «Ազգ» 27 հունվարի), գրելով. «Համեստ լինենք եւ իրատես չափանիշների հարցում... գտնում ենք, որ ճիշտ կլինի մեր ֆուտբոլային կենսագրությունը բաժանել փուլերի տասնամյակներով, ընտրելով տասնամյակի լավագույն հնգյակին»։

«Արարատ»-73

Հարցման մասնակիցներ

Հասարակության ներկայացուցիչներ՝ **Գրիգոր Մկրտչյան** (արվեստի վաստակ. գործիչ, ռեժիսոր, ֆուտբոլ դիտում է 1938-ից թ.), **Նիկոլայ Հախնազարյան** (տեխ. գիտութ. թեկնածու, 1944 թ-ից), **Ռուբեն Բաղալյան** (հրապարակախոս, 1945 թ-ից), **Ռուբեն Կարապետյան** (կոնսերվատորիայի պրոֆեսոր, 1945 թ-ից), **Ռուբեն Մկրտչյան** (Ֆերրիտ գործարանի գլխավոր տեխնոլոգ, ֆուտբոլ դիտում է 1946 թ-ից), **Հենրիկ Սանահյան** (աշխատանքի վետերան, ֆուտբոլ դիտում է 1946 թ-ից), **Հրանտ Խաչիկյան** (ճարտար. համալսարանի դոցենտ, ֆուտբոլ դիտում է 1948 թ-ից), **Վարդան Մուրադյան** (ֆիզիկական գիտությունների դոկտոր, «Նաիրիտ», ֆուտբոլ դիտում է 1948 թ-ից), **Ռուբիկ Սեփրոյան** (աշխատանքի վետերան, ֆուտբոլ դիտում է 1948 թ.), **Կարապետ Կանգունյան** (աշխատանքի վետերան, ֆուտբոլ դիտում է 1949 թ-ից), **Գագիկ Տեր-Ղազարյան** (ֆիզմաթ. գիտությունների թեկնածու, ֆուտբոլ դիտում է 1948 թ-ից)։

Մասնագետներ՝ **Ալյոշա Աբրահամյան** (վետերան ֆուտբոլիստ), **Հովհաննես Աբրահամյան** (վետերան ֆուտբոլիստ), **Սուրեն Աբրահամյան** (ՀՖՖ նախագահ), **Արկադի Անդրեասյան** (վետերան ֆուտբոլիստ), **Ռազմիկ Ավագյան** («Ազգ»), **Թելման Ավետիսյան** (տեսուչ), **Սուրեն Բաղդասարյան** («Ֆուտբոլ+»), **Էմին Բաղյան** (ՀՖՖ), **Սեյրան Գալստյան** (վետերան ֆուտբոլիստ), **Պետրոս Գավլաքյան** (վետերան ֆուտբոլիստ), **Ռոբերտ Դալլաքյան** (ՀՖՖ), **Հակոբ Դուրգարյան** (վետերան ֆուտբոլիստ), **Ռուդիկ Եղիազարյան** (վետերան ֆուտբոլիստ), **Հենրիկ Իգիթյան** (ՀՖՖ), **Սեմյոն Իսրայելյան** (վետերան ֆուտբոլիստ), **Սարգիս Հովիվյան** (վետերան ֆուտբոլիստ), **Լեւոն Հովսեփյան** (ՀՖՖ), **Նիկոլայ Ղազարյան** (վետերան ֆուտբոլիստ), **Սուրիկ Մարտիրոսյան** (վետերան ֆուտբոլիստ), **Իլյիչ Մկրտչյան** (վետերան ֆուտբոլիստ), **Արա Մուրադյան** (վետերան ֆուտբոլիստ), **Սերգեյ Պողոսյան** (վետերան ֆուտբոլի), **Հակոբ Չալիկյան** (վետերան ֆուտբոլիստ), **Սլավա Սարգսյան** (ՀՖՖ), **Ժակ Սուփրիկյան** (վետերան ֆուտբոլիստ), **Հարություն Քեհեյան** (վետերան ֆուտբոլիստ)։

Հարցման մասնակիցները ընտրություն են կատարել հետեւյալ ֆուտբոլիստներից.

Մինչեւ 1950 թ.

Ալիկ Աբրահամյան
Հայկ Անդրեասյան
Արտաշես Ամիրջանյան
Իշխան Բեգլարյան
Պետրոս Գավլաքյան
Հակոբ Դուրգարյան
Սերգեյ Զաստուխով
Վազգեն Կակոսյան (Գագաս)
Ստավրո Կատիդի
Հայկ Կարմիրյան (Հաջի)
Բագրատ Հայկյան (Ճատո)
Նիկոլայ Մալախով
Արտյոմ Մարգարով
Համո Մխոյան (Աղվես)
Իլյիչ Մկրտչյան
Հակոբ Չալիկյան
Միխայիլ Պիլիպենկո
Վախթանգ Սարգսյան
Սերգեյ Քալաշյան
Արտյուշա Քելեջյան

Լավագույն հնգյակը
Հայկ Անդրեասյան
Հակոբ Դուրգարյան
Հայկ Կարմիրյան
Արտյոմ Մարգարով
Հակոբ Չալիկյան

Հնգյակին ընդհուպ մոտ էին Պետրոս Գավլաքյանը, Արտյուշա Քելեջյանը, Իլյիչ Մկրտչյանը։

1951-1960 թթ.

Հովհաննես Աբրահամյան
Հովսեփ Ասատրյան
Արմո Դուրգարյան
Սերգեյ Զատիկյան
Գրիգոր Համբարձումյան
Վիկտոր Մերկուլով
Հրանտ Նարինջյան
Լուլուշ Պողոսյան
Մանուկ Սեմերջյան
Կիմ Վարդանյան
Էդիկ Վարդանյան
Քաջայր Փոլադյան
Հարություն Քարաջյան (Լուլ)
Պողոս Քափանակյան
Հարություն Քեհեյան

Լավագույն հնգյակը
Սերգեյ Զատիկյան
Գրիգոր Համբարձումյան
Մանուկ Սեմերջյան
Քաջայր Փոլադյան
Հարություն Քեհեյան

Չնչին միավորներով հնգյակին զիջում էր Հովսեփ Ասատրյանը։

1961-1970 թթ.

Վալտեր Անտոնյան
Կլոդ Ավետիսյան
Սեդվալդ Բաբայան
Կոնստանտին Բեգլարյան
Սեյրան Գալստյան
Հովհաննես Գավլաքյան (Զանո)
Անդրանիկ Գրիգորյան
Ռոբերտ Դալլաքյան
Ռուդիկ Եղիազարյան
Անատոլի Զիրոյան
Ֆելիքս Հարությունյան
Սարգիս Հովիվյան
Լեւոն Հովսեփյան
Արայիկ Ղազանչյան
Ռաֆիկ Մաթեւոսյան
Հովհաննես Մանթառյան
Էդվարդ Մելքոնյան (Գուլյա)
Սերգեյ Մելքումով
Ռաուֆ Յումակուլով
Գեորգի Շահինյան
Դավիդ Պախս
Յուրի Սերոբյան (Չոմբե)
Ալեքսանդր Սյոմին
Ժակ Սուփրիկյան
Գեորգի Վյուն

Լավագույն հնգյակը
Վալտեր Անտոնյան
Կոնստանտին Բեգլարյան
Ֆելիքս Հարությունյան
Սարգիս Հովիվյան
Ռաֆիկ Մաթեւոսյան

Հնգյակին ընդհուպ մոտ էին Լեւոն Հովսեփյանը, Ժակ Սուփրիկյանը։ Նշված են նաեւ Ռուդիկ Եղիազարյանի, Հովհաննես Գավլաքյանի անունները։

1971-1980 թթ.

Ալյոշա Աբրահամյան
Ֆուրման Աբրահամյան
Արկադի Անդրեասյան
Ռուդիկ Ավանեսյան
Սերգեյ Բոնդարենկո
Սանասար Գեւորգյան
Նորիկ Դեմիրճյան
Հովհաննես Զանազանյան
Լեւոն Իշտոյան
Ալեքսանդր Կովալենկո
Արկադի Հարությունյան
Էդուարդ Մարգարով
Սուրեն Մարտիրոսյան
Նորիկ Մեսրոպյան
Նիկոլայ Ղազարյան
Ալեքսանդր Միրզոյան
Սերգեյ Պողոսյան
Արմեն Սարգսյան

Լավագույն հնգյակը
Ալյոշա Աբրահամյան
Արկադի Անդրեասյան
Հովհաննես Զանազանյան
Լեւոն Իշտոյան
Էդուարդ Մարգարով

Հնգյակին համարյա չէր զիջում Նիկոլայ Ղազարյանը)։

1981-1990 թթ.

Ալյոշա Անտոնյան
Պողոս Գալստյան
Ռաֆայել Գալստյան
Աբրահամ Խաշմանյան
Աշոտ Խաչատրյան
Անդրանիկ Խաչատրյան
Հովհաննես Կիրակոսյան
Խորեն Հովհաննիսյան
Սամվել Ղասաբօղլյան
Բաբկեն Մելիքյան
Համլետ Մխիթարյան
Նազար Պետրոսյան
Սամվել Պետրոսյան
Ալբերտ Սարգսյան
Ռոմիկ Վարդազարյան
Էդուարդ Վերանյան
Ռոբերտ Քոչարյան
Սաշա Քերոբյան

Լավագույն հնգյակը
Պողոս Գալստյան
Աշոտ Խաչատրյան
Խորեն Հովհաննիսյան
Համլետ Մխիթարյան
Նազար Պետրոսյան

Հնգյակին մոտ էր Բաբկեն Մելիքյանը։ Նշված էր նաեւ Ալբերտ Սարգսյանի անունը։

1991-2000 թթ.

Հարություն Աբրահամյան
Կարեն Բարսեղյան
Ռոման Բերեզովսկի
Տիգրան Գսպեյան
Ռազմիկ Գրիգորյան
Վարդան Խաչատրյան
Տիգրան Եսայան
Ռոմիկ Խաչատրյան
Հայկ Հարությունյան
Սարգիս Հովսեփյան
Սարգիս Հովհաննիսյան
Վարդան Ղազարյան
Կարապետ Միքայելյան
Համլետ Մխիթարյան
Արթուր Մկրտչյան
Արմեն Շահգելդյան
Արթուր Ոսկանյան
Արթուր Պետրոսյան
Ալբերտ Սարգսյան
Երվանդ Սուքիասյան
Հարություն Վարդանյան
Արմեն Տոնոյան

Լավագույն հնգյակը
Ռոման Բերեզովսկի
Սարգիս Հովսեփյան
Արթուր Պետրոսյան
Երվանդ Սուքիասյան
Հարություն Վարդանյան

Հնգյակին շատ մոտ էր Արմեն Շահգելդյանը։

Իրոք, հնգյակի ընտրության այս ձեւը զուսպ է, ընդգրկուն, հնարավորություն է տալիս լիովին եւ ամբողջովին տեսանելի դարձնել ֆուտբոլի մեր 55 տարիների լավագույնների դասը, աշխատելով խուսափել սուբյեկտիվիզմից եւ ծայրահեղություններից։

«Ազգը» բացի մասնագետներից, հարցման մասնակից է դարձրել նաեւ հասարակության ներկայացուցիչների, որոնք ինչպես նշված է, Հայաստանի ֆուտբոլային կյանքով ապրում են ահա 40-55 տարի։

Ի վերջո ֆուտբոլը ինքնանպատակ չէ, եւ գնահատելու իրավունք ունի նաեւ հասարակությունը։ Հարցման մասնակից դարձան 37 հոգի՝ 26 մասնագետներ եւ հասարակության 11 ներկայացուցիչներ։

Ինչպես տեսնում ենք, հնգյակ մտնելու լավ հնարավորություն ունեին նաեւ ուրիշները։ Ցավոք նրանք միավորների փոքր տարբերությամբ զիջեցին իրենց ընկերներին։ Չնայած դրան, նրանց եւս առանց վարանման կարելի է դասել լավագույնների շարքը։ Պետք է ասել, որ հարցման մասնակիցները ամենից ավելի հստակ ու որոշակի ձեւավորեցին 51-60 թթ. հնգյակը։ Ճնշող մեծամասնությունը միակամ էր հնգյակի հարցում։

Մի դժվար լուծվող հարց եւս։ Հարցման համարյա բոլոր մասնակիցները գտնում էին, որ 71-80 թթ. պարագայում հնգյակի սկզբունքը օբյեկտիվություն չի ապահովում։ Ընդառաջելով նրանց, ընդունելով ասվածի անհրաժեշտությունը, բայց չնահանջելով ընդունված հնգյակի սկզբունքից, որոշվեց որպես բացառություն **«Արարատ»-73**-ի կազմը համարել այդ տասնամյակի լավագույն ամբողջություն՝ **Ալյոշա Աբրահամյան, Արկադի Անդրեասյան, Սերգեյ Բոնդարենկո, Սանասար Գեւորգյան, Հովհաննես Զանազանյան, Լեւոն Իշտոյան, Ալեքսանդր Կովալենկո, Էդուարդ Մարգարով, Սուրեն Մարտիրոսյան, Նորայր Մեսրոպյան, Նիկոլայ Ղազարյան, Սերգեյ Պողոսյան, Ռուդիկ Ավանեսյան**։

Հետաքրքրասերների համար նշենք, որ միավորների 100% արդյունք (37 միավոր) ստացավ 50-ականների մեր անգերազանցելի պաշտպան **Մանուկ Սեմերջյանը**։ Առիթից օգտվելով ասենք մեր պատանիներին ու երիտասարդներին, որ, իրոք, իրենց համար դժվար է պատկերացնել Մանուկ Սեմերջյան ֆուտբոլիստի խաղը։ Առանց չափազանցնելու կարող ենք պնդել. դիտեք Մադրիդի «Ռեալի» պաշտպան Ռոբերտո Կարլոսի արդյունավետ, գեղեցիկ խաղը եւ հավաստացեք, որ նույն որակների խաղ 50-ական թվականներին ցուցադրում էր Մանուկ Սեմերջյանը։ Նա Խորհրդային Միության (գուցե եւ Եվրոպայի) այդ տարիների համար անսովոր, միակ հարձակողական տիպի պաշտպանն էր։ Խփում էր ճիշտ նույնպիսի անկասելի, գեղեցիկ գոլեր, ինչպես «Ռեալի» այսօրվա պաշտպանը։ Մանուկ Սեմերջյանը երեւույթ է մեր կեսդարյա ֆուտբոլում։

Միավորների քանակով Սեմերջյանին հետեւում են Արկադի Անդրեասյանը (36), Սարգիս Հովիվյանը (36), Հարություն Քեհեյանը (36) Էդուարդ Մարգարովը (35) ...

Պետք է արժանին մատուցել մեր վետերան ֆուտբոլիստներին. նրանք համեստորեն ձեռնպահ մնացին իրենց ազգանունը հարցման թերթիկում նշելուց։

Կազմակերպիչները շնորհակալություն են հայտնում հարցման բոլոր մասնակիցներին։

Կանցնեն տասնյակ տարիներ եւ ֆուտբոլի նույնպիսի խենթ նվիրյալներ հարցում կկազմակերպեն, գուցե ավելի լավ, ընդգրկուն, ավելի օբյեկտիվ՝ հարյուրամյակի լավագույններին որոշելու համար։

ՌՈՒԲԵՆ ԲԱՂԱԼՅԱՆ
ՌՈՒԲԵՆ ՄԿՐՏՉՅԱՆ

Անցկացվեցին ընտրական խաղեր

Ֆուտբոլի աշխարհի առաջնության ընտրական խաղեր անցկացվեցին եվրոպական 5 խմբերում։ Հատկապես մեծ հետաքրքրությամբ էր սպասվում առաջին խմբի Հարավսլավիա-Ռուսաստան հանդիպումը։ Բելգրադում անցկացված խաղն ընթացավ մոտավորապես հավասար պայքարում, իսկ հյուրերին հաղթանակ պարգեւեց Բեսչաստնիխի խփած գոլը։

Առաջին խումբ

Հարավսլավիա-Ռուսաստան՝ 0-1

	Խ	Հ	Ո	Պ	Գ	Մ
1. Ռուսաստան	5	4	1	0	7-1	13
2. Շվեյցարիա	5	2	2	1	13-5	8
3. Սլովենիա	5	1	4	0	8-7	7
4. Հարավսլավիա	4	1	2	1	4-3	5
5. Ֆարերյան կղզ.	4	1	1	2	5-8	4
6. Լյուքսեմբուրգ	5	0	0	5	1-14	0

Երկրորդ խումբ

Հոլանդիա-Կիպրոս՝ 4-0
Իռլանդիա-Անդորրա՝ 3-1

	Խ	Հ	Ո	Պ	Գ	Մ
1. Իռլանդիա	6	4	2	0	15-4	14
2. Հոլանդիա	6	3	2	1	17-6	11
3. Պորտուգալիա	5	3	2	0	11-4	11
4. Էստոնիա	5	2	1	2	6-8	7
5. Կիպրոս	6	2	1	3	10-16	7
6. Անդորրա	8	0	0	8	4-23	0

Երրորդ խումբ

Մալթա-Իտալիա՝ 1-4

	Խ	Հ	Ո	Պ	Գ	Մ
1. Չեխիա	5	3	2	0	6-0	11
2. Բուլղարիա	5	3	1	1	10-6	10
3. Դանիա	5	2	3	0	9-3	9
4. Իսլանդիա	5	2	0	3	7-9	6
5. Հս. Իռլանդիա	5	1	1	3	5-17	4
6. Մալթա	5	0	1	4	1-13	1

Վեցերորդ խումբ

Լատվիա-Սան Մարինո՝ 1-1

	Խ	Հ	Ո	Պ	Գ	Մ
1. Շոտլանդիա	5	3	2	0	10-3	11
2. Բելգիա	4	2	2	0	16-3	8
3. Խորվաթիա	3	1	2	0	5-2	5
4. Լատվիա	5	1	1	3	3-10	4
5. Սան Մարինո	5	0	1	4	2-18	1

Յոթերորդ խումբ

Ավստրիա-Լիխտենշտեյն՝ 2-0

	Խ	Հ	Ո	Պ	Գ	Մ
1. Ավստրիա	5	3	2	0	7-3	11
2. Իսպանիա	4	3	1	0	10-2	10
3. Իսրայել	4	2	0	2	6-5	6
4. Բոսնիա	4	1	1	2	6-6	4
5. Լիխտենշտեյն	5	0	0	5	0-13	0

Մամուլի միջազգային օրվա առիթով
ԵՐԳԻԾԱՆԿԱՐՉԱԿԱՆ ՑՈՒՑԱՀԱՆԴԵՍ

Մասնակցում են

Արփայոն
Ագնես
Արգո
Գալիկ
Վարդոյան
Նիկա
Toto

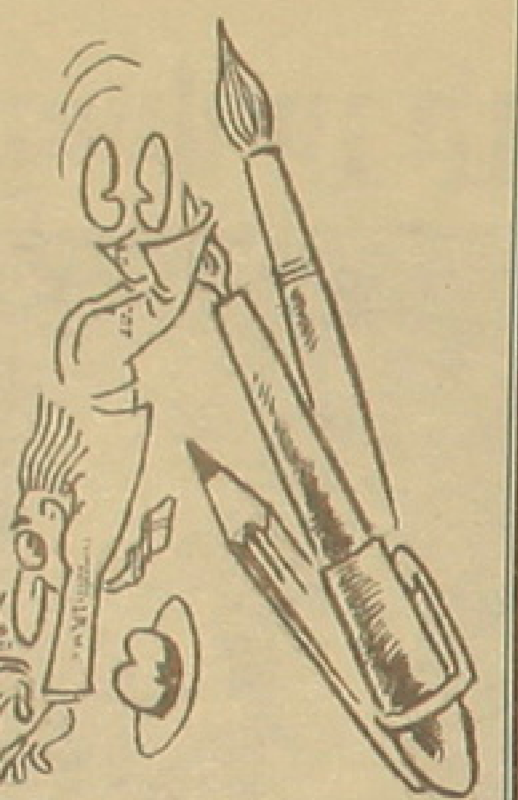

Ցուցահանդեսի բացումը տեղի կունենա չորեքշաբթի մայիսի 2-ին, ժամը 15:00-ին, Թեքեյան կենտրոնում եւ կտեւի 2 օր:

Կազմակերպիչ՝
Ազգ օրաթերթ:

ONIX GENERAL COMPANY

«ՕՆԻՔՍ» ՓԲԸ-Ն
առաջարկում է

- *Վարձակալական սկզբունքով տրամադրում է շինարարական կաղապարներ (опалубка), ցանկացած կառույցի համար:*
- *Նախագծային եւ շինարարական ինժեներինգ:*
- *Միջնորդային ծառայություններ շինարարությունում:*

Հասցեն՝ Արգախի 55,
հեռ. 47-46-12, 57-19-51, 40-52-80,

«Կառուցե՛նք միասին»

YEREVAN-PARIS-LYON
SABERATOURS-SEVAN
ՍԱԲԵՐԱՏՈՒՐ-ՍԵՎԱՆ
ԵՐԵՎԱՆ-ՓԱՐԻԶ-ԼԻՈՆ

Ավիատոմսեր եւ տուրիզմ

«Սաբերատուր-Սեւան»
ճամփորդական գործակալությունն առաջարկում է.

- *Ավիատոմսեր Երեւանից ուղիղ չվերթերով*

ARMENIAN AIRLINES swissair KLM BRITISH AIRWAYS АЭРОФЛОТ

տրանզիտ խաղաղներով ցանկացած ուղղությամբ եւ ընկերությամբ: Փարիզի օդանավակայանում Ձեզ կդիմավորի մեր գրասենյակի ներկայացուցիչը եւ կհոգա Ձեր բոլոր հոգսերը

- *Գնացքի տոմսեր Եվրոպայում*
- *Հյուրանոցների ամրագրում Հայաստանում եւ արտասահմանում*
- *Բժշկական ապահովագրություն*

375010, ք. Երեւան, Վարդանանց 10
Հեռ. (3741) 52 54 48, 52 85 48, ֆաքս (3741) 56 40 30
E-mail: sabera@arminco.com

БИЗНЕС ДЛЯ ПОЖИЛЫХ, МУДРЫХ И ОБЕСПЕЧЕННЫХ ЛЮДЕЙ.

Обучаясь здоровому образу жизни, питаясь чистыми естественными продуктами, тем самым очищаясь и оздоровливаясь, обучая этому окружающих Вас людей, Вы создаете **СЕБЯ, СВОЕ ОКРУЖЕНИЕ, СВОЙ ДОХОДНЫЙ БИЗНЕС. ВЫ-МЕНЕДЖЕР ЗДОРОВЬЯ И СЧАСТЬЯ ОКРУЖАЮЩИХ ВАС ЛЮДЕЙ!**

Контактные телефоны: 58-92-31, 35-69-27. E-mail: avo@au. ru

ВНИМАНИЕ! НОВЫЕ ЗНАНИЯ - НОВЫЕ ДОХОДЫ!
БИЗНЕС-БРИФИНГ "XXI век - век професионалов!"

Новая форма приложения прошлого опыта. Новые направления развития рынка услуг!!

Общение, знакомство, работа с перспективой роста!

Контактные телефоны:
58-92-31, 35-69-27.
E-mail: avo@au. ru

ԼԻՆԳՎԱՖՈՐՈՒՄ

ԱՆԳԼԵՐԵՆ/ՖՐԱՆՍԵՐԵՆ

- ԱՐԱԳԱՑՎԱԾ ԴԱՍԸՆԹԱՑ չափահասների համար
- ԸՆԴՀԱՆՈՒՐ ԴԱՍԸՆԹԱՑ դպրոցականների համար

- Օքսֆորդի համալսարանում եւ Ֆրանսիայում մշակված կոմունիկատիվ մեթոդներ
- Դասավանդման բարձր որակ, բոլորի համար մատչելի գներ

Կենտրոնը գործում է Ֆրանսիայի դեսպանատան համագործակցությամբ

Հասցեն՝ Հանրապետության հրապարակ, Արհմիությունների կոնֆեդերացիա, 2-րդ մասնաշենք, 42 սեն.

Հեռ. 52-04-01, 58-01-02

AUSTRIAN AIRLINES
A STAR ALLIANCE MEMBER

Ամեն երկուշաբթի եւ ուրբաթ օրերին Ավստրիական ավիաուղիները իրագործում են ուղիղ չվերթ
Երեւան-Վիեննա եւ աշխարհի 130 քաղաքներ:

Հասցեն՝ Ամիրյան 1, «Արմենիա» հյուրանոց
հեռ. 59-99-51, 59-99-52

ԿԱՐՉԱԽ

Շինանյութի, մետաղագլանվածքի, տարբեր չափերի ցինկապատ եւ սեւ մետաղյա թիթեղների, ճառակուսի խողովակների, պլաստմասսայե շինդետալների մանրածախ եւ մեծածախ առեւտուր: Անվճար առաքում:

Հասցեն՝ Սեբաստիա 81/1, հեռ.՝ 776665
Աշխատանքային ժամերը՝ 9:00-20:00

ԿՈՐԵԼ Է

«Ունեխ» ՍՊԸ-ի (ՀՎՀՀ 0847255) թիվ 1240/1 դրամարկղի գիրքը՝ ստացված Խորհրդային շրջանի հարկային տեսչությունից 2001 թ. հունվարի 22-ին:
Համարել անվավեր

Հայաստանի ամերիկյան համալսարանը

մրցութային կարգով աշխատանքի է հրավիրում
վերելակի մեխանիկի

Թեկնածուն պետք է ունենա միջնակարգ-մասնագիտական կրթություն, նվազագույնը երկու տարվա համապատասխան աշխատանքային փորձ:

Պահանջվող փաստաթղթերն են՝ միջնակարգ-մասնագիտական կրթության վկայական եւ ինքնակենսագրական (resume):

Փաստաթղթերն ընդունվում են մինչեւ ս. թ. մայիսի 8-ը, ժամը 17:45:

Առաջարկվող աշխատանքը 40 տոկոս դրույքաչափով է:

Դիմել ՀԱՀ-ի կադրերի բաժին հետեւյալ հասցեով՝ Մարշալ Բաղրամյան 40, 50ա սենյակ:

Ձեւ N 1

ՀԱՇՎԱՊԱՀԱԿԱՆ ՀԱՇՎԵԿՇԻՌ
2000 թ.

Կազմակերպության անվանումը	«Ֆոլկո»
իդենտիֆիկացիոն կոդը գործունեության հիմնական տեսակը՝ տնտեսության ճյուղեր	ըստ ԿԿԴ-ի 37452464
կազմակերպա-իրավական տեսակը՝ ՍՊԸ	ըստ ՏԳԸԴ-ի 92192
պետական ռեգիստրում գրանցման համարը	ըստ ԿԻՏ-ի 110 / 26411004691
հարկ վճարողի հաշվառման համարը	00056509
չափի միավորը՝ հազ. դրամ	
հասցեն Մ. «Բարեկամության» գետնանցում	

ԱԿՏԻՎ	տող	տարեսկզբին	տարեվերջին
II. Ընթացիկ ակտիվներ			
4. Դրամական միջոցներ			
Դրամարկղ (50)	410	798	.
Հաշվարկային հաշիվ (51)	420	50	50
Ընդամենը 4-րդ ենթաբաժնով	470	848	50
Ընդամենը II բաժնով	480	848	50
Հաշվեկշիռ	490	848	50

ՊԱՍԻՎ	տող	տարեսկզբին	տարեվերջին
I. Սեփական կապիտալ			
Կանոնադրական կապիտալ (85)	500	50	50
Նախորդ տարվա չբաշխված զուտ շահույթ (վնաս) (88)	600	(452)	(452)
Ընդամենը I բաժնով	620	(402)	(402)
III. Կարճաժամկետ պարտավորություններ			
2. Կարճաժամկետ կրեդիտորական պարտքեր			
Հաշվարկներ բյուջեի հետ (68)	820	250	.
Հաշվարկներ մասնակիցների գծով (75)	860	1000	452
Ընդամենը 2-րդ ենթաբաժնով	910	1250	452
3. Կարճաժամկետ այլ պասիվներ			
Ընդամենը III բաժնով	960	1250	452
Հաշվեկշիռ	970	848	50

Ձեւ N 2

ՖԻՆԱՆՍԱԿԱՆ ԱՐԴՅՈՒՆՔՆԵՐԻ ՄԱՍԻՆ ՀԱՇՎԵՏՎՈՒԹՅՈՒՆ

Ցուցանիշի անվանումը	տող	Հաշվետու ժամանակաշրջան	Նախորդ տարվա նույն ժամանակաշրջանում
Նախորդ տարվա վնաս	200	(452)	
Զուտ շահույթ (վնաս)	220	(452)	

Ձեւ N 3

ՍԵՓԱԿԱՆ ԿԱՊԻՏԱԼԻ ՈՐՈՇ ՀՈԴՎԱԾՆԵՐԻ ՇԱՐԺԻ ՄԱՍԻՆ ՀԱՇՎԵՏՎՈՒԹՅՈՒՆ
Տարեկան 2000 թ.

Կանոնադրական կապիտալ

Անվանումը	տող	Հաշվետու ժամանակաշրջան	Նախորդ տարվա նույն ժամանակաշրջանում
Կանոնադրական կապիտալի տարեսկզբի մնացորդը	010	50	50
Կանոնադրական կապիտալի մնացորդը հաշվետու ժամանակաշրջանի վերջում	090	50	50
4. Չբաշխված շահույթ			
Չբաշխված շահույթի տարեսկզբի մնացորդը	320	(452)	(452)
Չբաշխված շահույթի մնացորդը հաշվետու ժամանակաշրջանի վերջում	400	(452)	(452)

Ձեւ N 4

ԴՐԱՄԱԿԱՆ ՄԻՋՈՑՆԵՐԻ ՀՈՍՔԵՐԻ ՄԱՍԻՆ ՀԱՇՎԵՏՎՈՒԹՅՈՒՆ

Ցուցանիշի անվանումը	տող	Գումար	Այդ թվում դրամարկղ դրամ	դրամարկղ արտարժույթ	բանկային հաշիվներ դրամ	բանկային հաշիվներ արտարժույթ
Դրամական միջոցների տարեսկզբի մնացորդը	010	848	798		50	
Վճարումներ բյուջե	160	250	250			
Գործառնական այլ գործունեության նպատակով	170	548	548			
Ընդամենը գործառնական գործունեությունից ելքեր	180	798	798			
Գործառնական գործունեությունից զուտ դրամական հոսքեր	190	(798)	(798)			
Ընդամենը զուտ դրամական հոսքեր գործառնական, ինվեստիցիոն եւ ֆինանսական գործունեություններից	470	(798)	(798)			
Դրամական միջոցների մնացորդը հաշվետու ժամանակաշրջանի վերջին օրվա դրությամբ	620	50			50	

Ձեւ N 5

ՖԻՆԱՆՍԱԿԱՆ ՀԱՇՎԵՏՎՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐԻՆ ԿԻՑ ԾԱՆՈԹԱԳՐՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐ

6. Դեբիտորական եւ կրեդիտորական պարտքեր

Ցուցանիշի անվանումը	տող	Տարեսկզբի մնացորդը դեբետային	Տարեսկզբի մնացորդը կրեդիտային	Շրջանառություն դեբետ	Շրջանառություն կրեդիտ	Տարեվերջի մնացորդը դեբետային	Տարեվերջի մնացորդը կրեդիտային
Հաշվարկներ հաշվետու անձանց հետ							
- երկարաժամկետ	490		1000	548			452
Ընդամենը երկարաժամկետ	530		1000	548			452

9. Հաշվարկներ բյուջեի հետ

Ցուցանիշի անվանումը	տող	Տարեսկզբի մնացորդը	Հաշվարկվել է	Մարվել է	Տարեվերջի մնացորդը
Հաստատագրված վճարներ	740	250		250	
Ընդամենը	800	250		250	

@rminco Global Telecommunications ԻՆՏԵՐՆԵՏ ծառայություններ «ԻՆՏԵՐՆԵՏ» սրճարանում: խանջյան 50: Հեռ. 575823:

«Գինդ» տպագրատուն, Երեւան, Բագրատունյաց 70ա Գրանցման թիվ 65. Դասիչ 69150. Տպաքանակը՝ 3000 Ստորագրված է տպագրության՝ 27. 03. 2001 Գինը՝ 100 դրամ